

HANDLEIDING

BOUWEN MET FSC HOUT

VAN BELEID TOT REALISATIE

Nous fournissons les importateurs
en bois feuillus FSC® 100 %

Wij bevoorraden de houtimport met
FSC® 100 % loofhoutsoorten in

A PEDRA, BACURI, BASRALOCUS, CEDRORANA, CEDRELA ODORATA,
FAVA AMARGOSA, IPE, JATOBA, MARUPA, MANDIOQUEIRA,
MASSARANDUBA, SUCUPIRA PRETA, TATAJUBA, TAUARI & WALABA

Voorwoord

© FSC BE

Beste lezer,

De bouwsector legt duidelijk en bewust steeds meer een accent op duurzaam bouwen. Bijgevolg groeit ook het besef en belang van een verantwoorde grondstoffenkeuze. Hout is hierbij als enige hernieuwbare grondstof een gemakkelijke en dankbare keuze. Maar om onze meest ecologische fabrieken ter wereld, de bossen, te behouden is een professioneel, verantwoord en duurzaam bosbeheer noodzakelijk. Dergelijk bosbeheer streeft vanzelfsprekend naar een economische opbrengst en respecteert daarbij mens en natuur. Dit respect voor sociale, ecologische én economische belangen is de basis voor FSC.

Hout- en papierproducten met het FSC label geven u de garantie dat ze afkomstig zijn uit verantwoord beheerde bossen.

Door de ruime inspanningen van bosbeheerders en houtbedrijven zijn steeds meer hout en houtproducten beschikbaar met het FSC label. Dit maakt het steeds makkelijker voor de bouwsector om volop de kaart van FSC gecertificeerd hout te trekken.

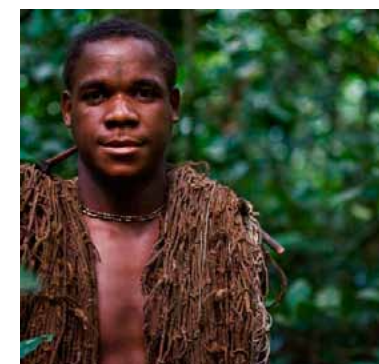
Graag ondersteunen wij opdrachtgevers, ontwerpers en uitvoerders bij hun verantwoorde keuze en bij de praktische opvolging ervan. Daarom werden kennis en ervaringen gebundeld in deze handleiding boordevol praktische en relevante informatie over het gebruik FSC gecertificeerde hout.

Hopelijk kiest ook u maximaal voor FSC gecertificeerd houtgebruik bij uw bouwprojecten. Wij hopen u met deze handleiding te inspireren.

Alvast veel succes met uw duurzaam project!

Rein Vanliskhout,

Voorzitter FSC België
Head of the Wood Technology degree programme HoGent

WWW.SAELENS-TRADING.COM

HENRI@SAELENS-TRADING.COM

FSC® 100% CU-COC-809718-JT

BEST TIMBERS ONLY

+32(0)9/328.18.18

KRUISHOUTEM - BELGIUM

+32(0)475/246.107

Advertentie Martens

Inhoud

Leeswijzer

Deze handeling wil in de eerste plaats architecten en bouwheren aanzetten tot het kiezen voor FSC® gecertificeerd hout in hun bouwprojecten, en hen praktische informatie en tips geven om dit ook succesvol in de praktijk te brengen.

In deze handleiding wordt het bouwproject gevolgd aan de hand van een aantal fases. Voor iedere bouwfase staan in het betreffende hoofdstuk aandachtspunten, tips en aanbevelingen beschreven voor het succesvol toepassen van FSC hout in projecten van klein tot groot.

Aan het eind van ieder hoofdstuk staat een compacte samenvattende checklist, waarin de gehaaste lezer snel de kerninformatie per bouwfase kan terugvinden.

Kies hout, kies FSC gecertificeerd hout	1
Over FSC	7
Beleid	11
Checklist	16
Ontwerp	17
Checklist	24
Bestek & aanbesteding	25
Checklist	28
Uitvoering	29
Checklist	34
En dan...	35
Checklist	38
Focus Grond, wegen en waterbouw	39
Focus Interieur	41
De FSC convenant	43

Colofon

© Deze handleiding 'Bouwen met FSC hout' is een uitgave van FSC Belgium.

Datum publicatie: juni 2015

Tekst, redactie en vormgeving

Bart Holvoet, Stephan Justin, Siska Verbrugghe
(FSC Belgium)

Druk

Goekint Graphics (SGS-COC-003216)

Papier

Satimat Green 250 g/m² en 150 g/m²

Foto's Cover:

vlnr. © Woema! - © Wijma - © AR-TE - © Theuma
Midden groot: © Woema!

© FSC, A.C. All rights reserved - FSC® F000202

FSC label drukker

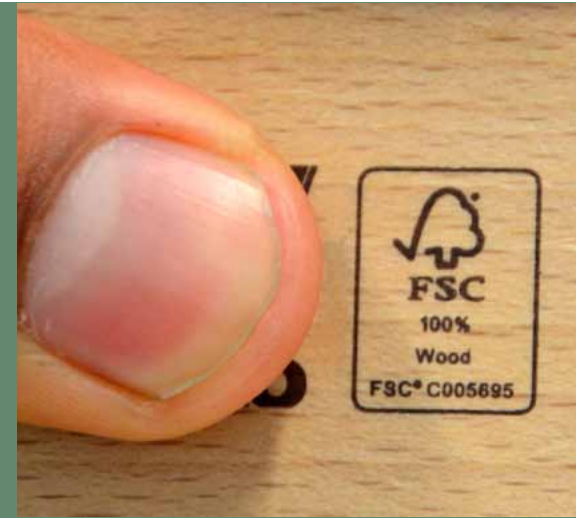
Deze gids kwam mede tot stand met:

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder toestemming van FSC Belgium (Fair Timber vzw). De redactie stelde deze uitgave zorgvuldig en naar beste weten samen, maar kan niet instaan voor de juistheid van de weergegeven informatie. Zij aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen gebaseerd op de informatie in deze uitgave. Exemplaren van deze gids kunnen steeds worden besteld via FSC België.

Kies hout, kies FSC hout!

Hout is een schitterende, natuurlijke, hernieuwbare grondstof met tal van troeven in vergelijking met andere materialen. Belangrijke voorwaarde is uiteraard dat u kiest voor hout afkomstig uit duurzaam beheerde bossen.

© FSC AC

Hout is een schitterende, natuurlijke, hernieuwbare grondstof met tal van troeven in vergelijking met andere materialen. Belangrijke voorwaarde is uiteraard dat u kiest voor hout afkomstig uit duurzaam beheerde bossen.

Het FSC® label geeft u hierbij de beste garantie.

> Bos beschermen = bos met rust laten?

Om bossen te beschermen kunnen we deze toch beter met rust laten? Geen hout en papier meer gebruiken, hek eromheen en klaar?

Uiteraard kan je bossen beschermen door ze als bosreservaat te vrijwaren, maar dat lukt uiteraard niet overal, en niet overal even goed (bescherming op papier alleen volstaat vaak niet). Het gebruik van bosproducten kan zeker een manier zijn om juist de bossen te behouden en beschermen. Houtproductie draagt bij aan de economische waarde van het bos, en wanneer het bos als bos ook economisch waardevol wordt zal men minder geneigd zijn om het bos te laten plaatsmaken voor soja of palmolie. Het is dus juist goed om het bos en haar diensten en producten verantwoord te gebruiken, en bij dit verantwoorde beheer kan FSC certificering de garantie geven. Hierdoor blijft het bos ons voorzien van hout- en eventueel andere bosproducten met respect voor het ecosysteem en de lokale samenleving.

> Hout: natuurlijk, hernieuwbaar en CO2 vriendelijk

Hout heeft in vergelijking met vele andere materialen heel wat troeven:

- Hout is een natuurlijke, hernieuwbare grondstof: bij verantwoord bosbeheer kan je hout oogsten, waarna het bos opnieuw de vrijgekomen plekken van nature of via aanplanting invulling geeft.

- Hout kan vlot herbruikt of gerecycleerd worden: houten producten kunnen na het vervullen van hun functie vaak herbruikt of gerecycleerd worden in andere producten. Zo kan men met afvalhout vaak nog creatief aan de slag, of het verwerken in houten plaatmaterialen voor andere toepassingen.

- Hout is CO2 vriendelijk, en dit op meerdere manieren. Een groeiende boom neemt immers CO2 op, en produceert zuurstof. Niet onbelangrijk in tijden van broeikasgassen en klimaatopwarming. De CO2 die opgeslagen zit in een houten product blijft hier ook in opgeslagen tijdens zijn levensduur. Enkel bij verbranding geeft het hout – naast energie – terug CO2 af.

- Hout is makkelijk te verwerken: hout laat zich doorgaans vrij vlot verwerken, en de energienoden tijdens de productie zijn een pak lager dan bij andere materialen: 4 maal minder dan beton, 60 maal minder dan staal en zelfs 130 maal minder dan aluminium.

- ...

> Nuttige links en meer info

- Waarom hout? (Woodforum)
<https://www.hout.be>

- Online tool om hoeveelheid opgeslagen CO2 in houtproducten te berekenen (NBvT Nederland)
<https://co2opslag.nbv.nl/>

- <http://www.houtgeeftzuurstof.be>
campagnewebsite Fedustria

Tropisch hout, het kan het moet!

Denken dat je het tropisch bos redt door het gebruik van tropisch hout te vermijden is klinkklare onzin. Juist het omgekeerde is waar!

Door FSC® gecertificeerd tropisch hout actief te gebruiken geef je het tropisch bos waarde, en stimuleer je het duurzaam beheer met behoud van het ecosysteem én talloze sociaal economische voordelen voor de lokale samenleving.

> Kunnen we niet beter inlands hout gebruiken in plaats van tropisch hout?

Uiteraard is het ook een goeie zaak om inlands of lokaal hout te gebruiken. Maar met enkel inlands hout komen we er niet, en tropisch hout leent zich nu eenmaal goed voor heel wat toepassingen. En juist door tropisch FSC gecertificeerd hout te gebruiken, geef je economische waarde aan duurzaam bosbeheer daar, en dat is hard nodig. In veel van deze landen wordt veel geld verdiend door het bos helemaal weg te kappen en in plaats daarvan te kiezen voor veeteelt, landbouw (soja, palmolie, ...) of mijnbouw. Dat moeten we zien te voorkomen. Kiezen voor tropisch FSC gecertificeerd hout is dan ook dé beste stimulans om van hieruit een prikkel te geven om tropische bossen duurzaam te beheren.

> Het hout moet wel naar hier gebracht worden, dat is toch ook niet goed voor het milieu?

Tropisch hout groeit inderdaad niet om de hoek, en het transport heeft uiteraard een impact. Maar deze impact (energieverbruik, emissies ...) is niet zo groot als velen denken. Vervoer per (zee)schip is in vergelijking met vrachtauto's een veel lagere impact. Zo bedraagt de uitstoot door het vervoer van een boomstam van de haven van Douala in

Kameroen naar Antwerpen ongeveer 0,8 ton CO₂, wat veel minder is dan het vervoer over de baan van een vergelijkbaar transport van pakweg Boedapest tot Brussel. Als je dan beseft dat een boom tijdens zijn groei zo'n 7 ton CO₂ uit de lucht haalt is de CO₂-uitstoot door het vervoer relatief klein. Het bosbeheer zal de boom op termijn vervangen, en dus blijft de CO₂ balans nog positief.

> Tropisch FSC-hout zal dan vast en zeker duurder zijn!

Tja, daar heeft u een put. Tropisch hout van eenzelfde houtsoort met of zonder FSC label heeft vaak een prijsverschil. Dit schommelt gemiddeld rond de 8% momenteel voor zaaghout. Maar is het niet logisch dat je iets meer betaalt voor hout wat niet uit illegale houtkap of roofbouw komt, maar wel uit bosbeheer met respect voor het bosecosysteem, correcte werkomstandigheden en eerlijk loon en directe baten voor de lokale samenleving? Een gestolen fiets is nu ook goedkoper dan een fiets uit de winkel. Door voor FSC te kiezen draag je direct bij aan behoud van bossen en een beter leven voor mens en dier, en dat is toch een eventuele meerprijs waard?

© FSC AC

> In 2012 was 15% van de primaire houtproducten op de Belgische markt afkomstig uit FSC gecertificeerde bossen.

Ondertussen is dit marktaandeel nog verder toegenomen.

7 essentiële tips voor een efficiënt gebruik van FSC gecertificeerd hout:

- Informatie, ambitie en motivatie.

Kiezen voor FSC gecertificeerd hout is kiezen voor bosbehoud voor mens en samenleving op lange termijn. Iedere actor betrokken bij een bouwproject, van opdrachtgever, architect tot uitvoerder kan hieraan bijdragen.

Maak voor iedereen zichtbaar – zowel binnen de eigen organisatie als naar derden – wat de ambities zijn en hoe de organisatie deze zal realiseren. Heldere doelstellingen dragen bij aan een soepele uitwerking gedurende het bouwproces.

De ervaring leert dat de 'actieve betrokkenen' bij bouwprojecten met FSC hout vaak enthousiast zijn over hun project. Aanvankelijke huivering blijkt vrijwel altijd te wijten te zijn aan misverstanden en een gebrek aan informatie. Besteed daarom tijdens het hele bouwproces aandacht aan een goede communicatie. Hoe meer kennis over en draagvlak voor het toepassen van FSC hout er is op alle niveaus en bij alle partijen, des te meer kans op een succesvol resultaat.

- FSC hout is vlot verkrijgbaar

Een veel gehoord misverstand over FSC hout is dat het niet verkrijgbaar zou zijn. Sommige houtsoorten zijn inderdaad (nog) niet of minder vlot verkrijgbaar met het FSC label. Het aanbod groeit echter zienderogen, en bovendien zijn er nu reeds voldoende mogelijkheden voor alle toepassingen in de woning- en utiliteitsbouw, zowel voor nieuwbouw als voor renovatie. Ook voor andere toepassingen, zoals in de grond-, wegen- en waterbouw is het aanbod nu reeds ruim. Ieder bouwproject kan dus worden uitgevoerd met FSC hout.

Een groot deel van de houtsoorten en -producten is reeds uit voorraad leverbaar. Soms moet rekening gehouden worden met een langere levertijd, en dit best zo vroeg mogelijk in de planningsfase van een project. Ook zal een aannemer soms bereid moeten zijn om aan te kloppen bij andere dan de vaste leveranciers.

**RIJMENAMSEWEG 171
2820 BONHEIDEN**

**TEL: 32(0)15 51 72 90
GSM: 32(0)475 577 570
E-MAIL: INFO@LENA.BE**

Toonzaal

Open tijdens de werkuren
of op afspraak. Zaterdag
van 9u tot 16u. Zondag en
maandag gesloten.

WWW.LENA.BE

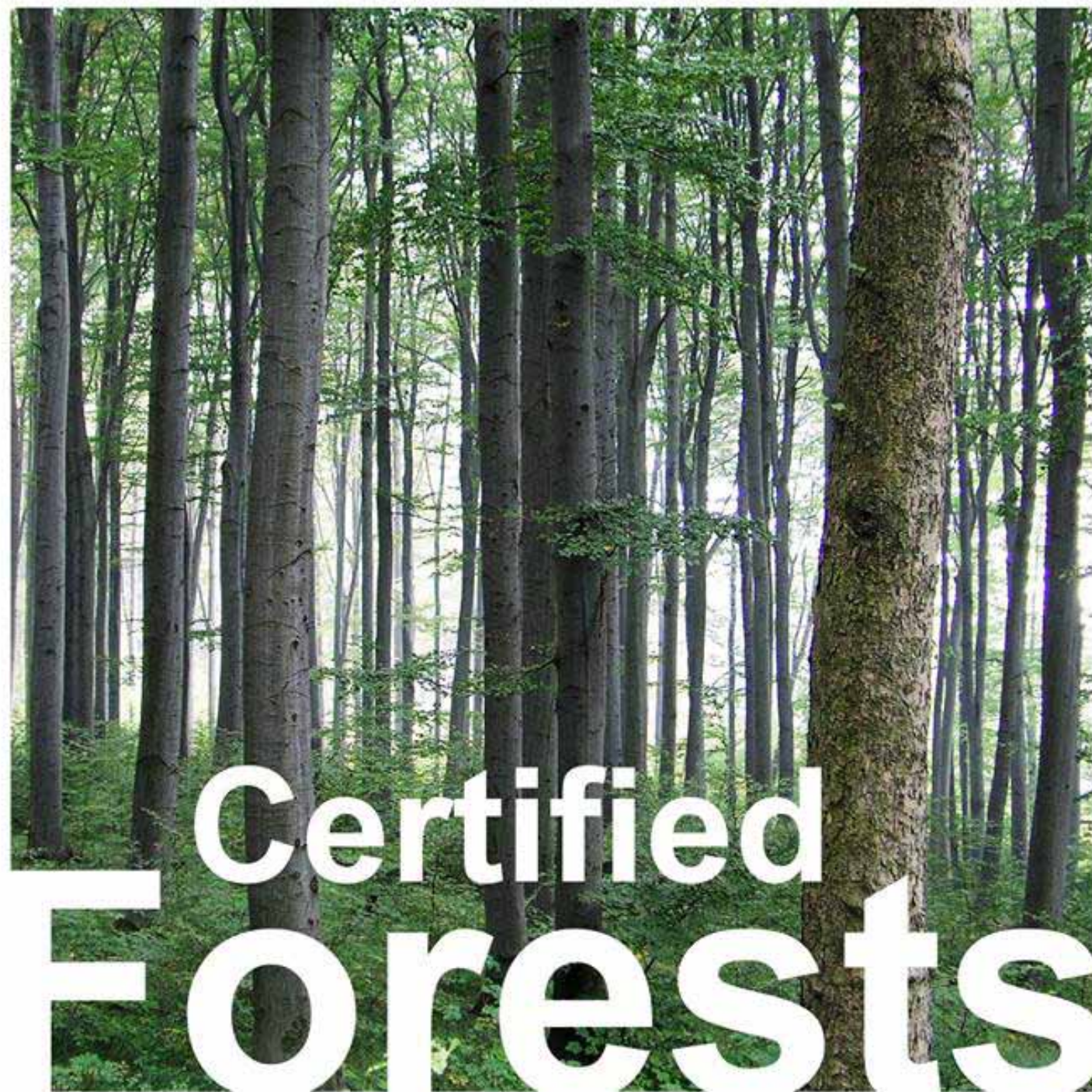

Het keurmerk voor
verantwoord
bosbeheer

Houten poorten
Automatisering
Parlo- Videofoon
Brievenbussen
Tuinverlichting
Tuinbanken
Picknicktafels
Bloembakken

Eigen ontwerpdienst,
fabricage en plaatsing

**responsibly managed
for today and tomorrow.**

**Het keurmerk voor
verantwoord bosbeheer**

FSC® F000202

- **De juiste houtsoort voor de juiste toepassing**

Vaak worden per toepassing een beperkt aantal houtsoorten gebruikt. Sommige houtsoorten zijn bijna synoniem geworden van hun toepassing. Denk maar aan teak voor tuinmeubelen of bangkirai voor terrasplanken. Dit zorgt voor een zware druk op de bossen van herkomst van deze houtsoorten, niet zelden met destructief bosbeheer en een uitputting van de geprefereerde houtsoort als gevolg.

Beter is om meer gebruik te maken van het diverse aanbod wat een bos kan bieden, en zo de druk op de meest gekende en populaire houtsoorten te verlagen. Zeker in tropische bossen is het aanbod aan diverse houtsoorten groot. Wanneer men op doordachte wijze gebruik kan maken van een meer divers aanbod, verlaagt dit de impact van het bosbeheer en verhoogt het de rendabiliteit.

Het aanbod aan 'minder gekende houtsoorten' op onze markt stijgt aanzienlijk, en biedt mogelijkheden voor een waaier aan toepassingen. Vaak zijn ze ook niet echt ongekend, omdat er elders al ervaringen mee zijn, en is het dus vooral een kwestie van 'leren kennen'.

Prestatie-eisen voorschrijven in bestekken in plaats van houtsoorten biedt dus meer keuze-mogelijkheden in de toepassing van FSC hout (bvb. bij schrijnwerk of buitentoepassingen). Door prestatie-eisen voor te schrijven is het ook mogelijk verschillende houtsoorten in een toepassing te combineren.

De opdrachtgever is hierdoor minder afhankelijk van de beschikbaarheid van één bepaalde houtsoort. Uiteraard blijft het mogelijk om de prestatie-eisen aan te vullen met voorbeelden van geschikte houtsoorten, maar belangrijk is dat ook andere, geschikte en gelijkwaardige houtsoorten hun weg tot in het project kunnen vinden.

- **Kies consequent voor FSC hout voor alle houttoepassingen..**

Soms denkt men dat FSC enkel van toepassing is voor hout uit tropische bossen. Er zijn echter zeer veel houtsoorten met FSC keurmerk beschikbaar, voor alle toepassingen in de bouw, afkomstig uit duurzaam beheerd bos uit alle klimaatzones (dus bvb. ook naaldhout uit het hoge Noorden, of houtsoorten uit de Europese bossen).

Het algemeen voorschrijven van het FSC label voor houtproducten (voor alle toepassingen) stimuleert dus goed bosbeheer over de hele wereld.

.. vanwege de kosten hoeft u het niet te laten

Goed bosbeheer brengt kosten met zich mee. Illegale en onverantwoorde houtkap drukt de houtprijzen op de wereldmarkt. Voor FSC hout betalen afnemers een eerlijke prijs.

Houtsoorten en houtproducten uit onze streken, of vele alledaagse papier- of tissueproducten zijn vaak niet of nauwelijks duurder. Voor tropische houtsoorten – zeker in onverwerkte toestand – kan het prijsverschil wel oplopen, al is dit doorgaans slechts 5 tot 10% meer.

Doorgaans vallen de meerkosten voor FSC hout dus mee, zeker afgezet tegen de totale kosten van het bouwwerk. Bovendien speelt een eventuele meerprijs van het hout vaak een beperktere rol in de uiteindelijke meerprijs van het product. Een meerprijs voor raamhout van pakweg 9%, betekent slechts een meerkost op de prijs van een afgewerkt houten raam van 3%.

- **Maak gebruik van ondersteuning van FSC België**

FSC België heeft reeds kennis en ervaring waar opdrachtgever, architecten en bouwbedrijven van kunnen profiteren. Veel van die kennis is vastgelegd in handige documenten en in diverse instrumenten zoals de online leveranciersgids: www.ikzoekfsc.be (zie box p 19)

Via de '[FSC bestek-check](#)' wil FSC België op heel praktische wijze eenieder bijstaan die op de een of andere manier hulp nodig heeft bij de realisatie van een project met FSC hout.

> meer info online: www.fsc.be/bestekcheck

- **Werk met FSC gecertificeerde bedrijven waar nodig**

Stel FSC certificering (certificering van de chain of custody - CoC) als eis bij de selectie van uw leveranciers en aannemers. Daarmee draagt de opdrachtgever bij aan het 'sluiten van de keten'.

Alle handelsschakels tussen bos en eindgebruik worden dan door een onafhankelijke certificeringsinstantie gecontroleerd, waardoor FSC gecertificeerde houtproducten traceerbaar blijven. Zo heeft de opdrachtgever de echte zekerheid dat daadwerkelijk FSC hout is toegepast en moet er zelf geen overbodige tijd en energie aan controle en administratie besteed worden.

Over FSC®

FSC staat voor Forest Stewardship Council®, een internationale non-profit organisatie die in 1993 werd opgericht door boscijenaars, hout- en papierbedrijven, sociale bewegingen en milieu-organisaties. Samen met haar leden zet FSC zich in voor verantwoord bosbeheer wereldwijd.

© FSC AC

FSC: dé garantie voor verantwoord bosbeheer

FSC heeft principes geformuleerd waaraan verantwoord bosbeheer moet voldoen, met aandacht voor zowel **ecologische**, **economische** als **sociale aspecten**.

Bossen die beheerd worden volgens die FSC principes en criteria kunnen, na een onafhankelijke controle, een FSC boscertificaat behalen. Hout- en andere producten afkomstig uit deze bossen kunnen dan met het FSC label verkocht worden.

Daarbij gaat het bvb. om de volgende vragen:

- Worden bij bosbeheer en kap de natuurlijke functies van het bos voldoende beschermd?
- Respecteert de bosbeheerder de rechten van inheemse volken die in en om het bos leven en wonen?
- Kunnen de bosarbeiders rekenen op goede arbeidsomstandigheden en krijgen zij een redelijk salaris?

Wanneer aan alle eisen wordt voldaan, krijgen de producten uit dit bos een FSC keurmerk.

> Meer informatie over de 'FSC Principes en Criteria' kan u terugvinden op www.FSC.be

Van evenaar tot hoge noorden

Foto's/kaartje impact
FSC at work

FSC België

FSC België is de Belgische vertegenwoordiging van de Forest Stewardship Council. De voornaamste doelstelling van FSC België is uiteraard de promotie en bekendmaking van het FSC label naar diverse doelgroepen. Informatieverstrekking op maat van specifieke doelgroepen speelt hierin een cruciale rol. Met de lancering van deze gids wil FSC België dan ook de verschillende actoren bij een bouw- of constructieproject de juiste praktische informatie meegeven, voor een vlotter gebruik van FSC hout en houtproducten.

FSC certificering: van bos tot eindproduct.

De controle op verantwoord bosbeheer en verantwoorde kap vindt plaats bij de bron: in het bos.

Partijen FSC gecertificeerd hout beginnen daarna aan een tocht door de hele handelsketen ('chain of custody'). Hout voor bouwtoepassingen gaat bijvoorbeeld van het bos naar de zagerij, en zo via de importeurs, de houthandel en bepaalde verwerkers naar de schrijnwerker of aannemer, die het product bij de eindklant aflevert of plaatst.

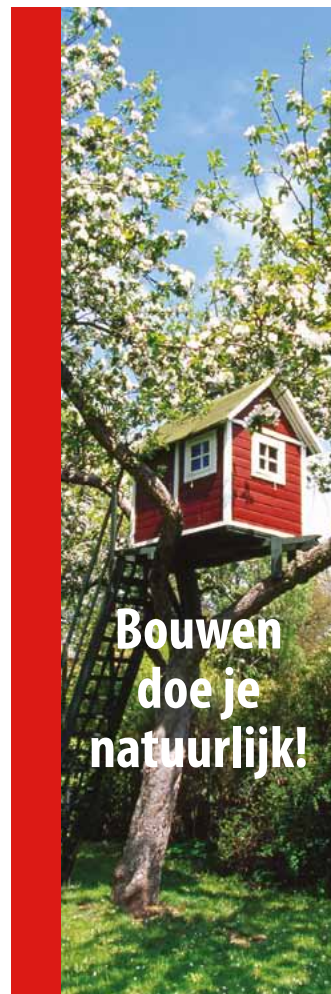
Om er zeker van te zijn dat het hout inderdaad afkomstig is uit een FSC gecertificeerd bos, moet het hout door de hele keten gevolgd kunnen worden. Dat betekent dat alle bedrijven in de keten FSC gecertificeerd moeten zijn.

FSC gecertificeerde bedrijven dragen zorg voor de traceerbaarheid van FSC gecertificeerde houtproducten binnen hun bedrijf (zowel bij ontvangst, opslag als verwerking) en houden een goede en sluitende administratie bij. De bedrijven worden hierop gecontroleerd en krijgen een zogeheten FSC Chain of Custody (CoC) certificaat met een unieke certificaatcode. Deze controle gebeurt niet door FSC zelf, maar door een onafhankelijke certificeerder.

Het FSC certificaat geeft zekerheid dat het toeleverende bedrijf (en elke voorliggende schakel) volgens de voorschriften omgaat met FSC gecertificeerd hout en met de nodige garanties FSC houtproducten kan aanbieden.

> Enkel door te kiezen voor bedrijven met een FSC CoC certificaat kan je de garanties krijgen dat het om FSC gecertificeerde producten gaat.

© FSC AC

Uw FSC®-partner voor energiezuinige houtbouw met bio-ecologische materialen

- Steico joist I-liggers en Ultralam LVL
- Massief en gelamelleerd constructiehout
- Steico isolatieplaten en houtwolisolatie
- Gevelbekleding Plato vuren, Thermodur ayous en fraké
- Parket en meubelpanelen

Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?

Beekstraat 32
9600 Ronse
+32(0)55 23 51 40

Wiedauwkaai 87
9000 Gent
+32(0)9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be
Twitter: @eurabo

FSC in België

- Groeiend marktaandeel FSC hout op de Belgische markt

De jongste jaren kent het FSC label in België een sterke groei. Het marktaandeel FSC gecertificeerde houtproducten wordt eind 2014 geschat op ongeveer 20% van de markt. In buurland Nederland heeft FSC gecertificeerd hout reeds een marktaandeel van 40%.

Niet verwonderlijk stijgt ook het assortiment aan FSC hout- en bouwproducten op systematische wijze, waarbij zowel naaldhout, tropisch hardhout en ander hardhout naast diverse plaatmaterialen steeds vlotter beschikbaar zijn. Ook de markt van halffabricaten en afgewerkte houtproducten met FSC label zit sterk in de lift.

> Kortom, voor de meeste alledaagse houttoepassingen is er reeds een beschikbaar aanbod met FSC label.

- Stijgend aantal FSC certificaathouders

Wereldwijd hebben bijna 29.000 bedrijven in meer dan 110 landen een FSC Chain of Custody certificaat. In België gaat het reeds om meer dan 700 FSC gecertificeerde bedrijven. (cijfers januari 2015).

- FSC label met voorsprong bekendste keurmerk

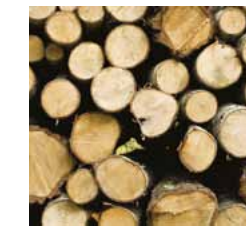
Het FSC label is ook veruit het bekendste keurmerk voor verantwoorde herkomst van hout- en papier- producten. Volgens onafhankelijk onderzoek kende medio 2014 ongeveer 38% van de Belgen het FSC logo.

Ongeveer de helft van deze bedrijven zijn actief in de hout- en bouwsector, en dit binnen nagenoeg alle segmenten van houtinvoer, houthandel tot grote en kleinere houtverwerkers. Ook binnen de bouwsector, meer bepaald bij de aannemerij en de interieurafwerkingsbedrijven, is FSC certificering volop aan een opmars bezig.

De 3 verschillende FSC claims & labels:

Hout of vezels uit FSC bossen

Controlled wood

Gerecycleerd hout of papier

FSC 100%

geeft aan dat het product in kwestie volledig afkomstig is uit FSC gecertificeerd(e) bos(sen).

FSC MIX

geeft aan dat het product minimum 70% FSC waardige grondstoffen vertegenwoordigd. De overige inputs komen minstens uit gecontroleerde bronnen.

FSC RECYCLED

geeft aan dat het product volledig gemaakt is uit gerecycleerd hout (waarvan min. 85% postconsumer gerecycleerd materiaal).

Ondersteuning voor:
Bos- en houtproducten
Certificering
Audits
Projectmanagement

Vrouwevesteeg 2
2801 CP Gouda
Nederland
+31 641 472 355
post@eligna.nl

Voor het behalen en behouden van uw certificaten!

eligna is verantwoordelijk voor de inhoud van de trainingen gegeven door eligna, niet FSC®

Beleid - over doelstelling en engagement -

Het toepassen van FSC gecertificeerd hout in bouwprojecten begint met het formuleren van de doelstellingen. Men kan dit op projectniveau doen, voor een concreet bouwproject wat eraan zit te komen. Maar evengoed op organisatieniveau als men duurzaam houtgebruik onderdeel wil verankeren in het beleid. Het formuleren van heldere en concrete doelstellingen of afspraken biedt in alle fasen daarna houvast en vergroot de kans op een succesvol resultaat.

© FSC AC

Van een eerste project naar integratie in uw werking

Overweeg of een onmiddellijke dan wel een gefaseerde invoering van FSC gecertificeerd hout wenselijk en mogelijk is. Start bijvoorbeeld door ervaring op te doen met een eerste project, om dit later door te trekken naar andere projecten.

Als opdrachtgever, is een belangrijk startpunt het inventariseren van het houtverbruik binnen de eigen organisatie. Kijk hierbij waar eventueel reeds FSC hout gebruikt wordt, of waar u reeds positieve of negatieve ervaringen tegenkwam.

Organisaties (zoals gemeenten, huisvestingsmaatschappijen, projectontwikkelaars en andere opdrachtgevers) die overwegen een beleid te formuleren rond het gebruik van gecertificeerd hout, doen er doorgaans goed aan zich ruim vooraf te oriënteren op de mogelijkheden.

Kijk bijvoorbeeld wat andere vergelijkbare organisaties al doen, zoals bijvoorbeeld de bestaande convenantpartners van FSC België of FSC Nederland, of neem contact op met ons om u informatie te verstrekken op dit gebied.

Probeer tot slot te komen tot een identificatie van de mogelijkheden om FSC gecertificeerd hout voor te schrijven, en probeer hier na te gaan waar de grootste uitdagingen liggen (als die er zijn).

Stel na overleg met alle betrokkenen in de organisatie het streefdoel voor toepassing van FSC hout vast. Beperk het beleid bij voorkeur niet alleen tot (tropisch) hardhout, maar definieer het voor alle hout en houtproducten.

Verantwoord bosbeheer is een mondiaal streven en FSC gecertificeerde bossen bevinden zich overal ter wereld. Er is voor alle houttoepassingen reeds hout verkrijgbaar met FSC keurmerk.

Formuleren van beleid

Vaak kan de ambitie om FSC gecertificeerd hout toe te passen gekoppeld worden aan algemene (milieu)beleidsdoelstellingen binnen de organisatie, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaam bouwen of maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het toepassen van FSC gecertificeerd hout of houtproducten in bouwprojecten (of het stimuleren daarvan) is een logische nadere invulling van dit beleid.

Zorg steeds voor een goede integratie tussen de verschillende afdelingen en beleidsniveaus van de organisatie. Wanneer alle betrokken actoren ook effectief betrokken zijn bij het beleid, stijgt de slaagkans navenant.

Werk uw FSC ambities rond gecertificeerd hout zo concreet mogelijk uit, niet alleen in milieubeleidsplannen, maar ook bijvoorbeeld in standaard programma's van eisen, handboeken en andere randvoorwaarden bij projecten, in meerjarenplanningen en/of een FSC convenant. (zie pag 43)

Vergeet ook niet om de FSC vereiste op te nemen in nieuwe bestekken of te integreren in bestaande leveringscontracten. Essentieel is dat de FSC doelstellingen zo ondubbelzinnig mogelijk worden geformuleerd en dat ze reëel haalbaar en toetsbaar zijn.

Beleidsuitvoering: van woorden naar daden

Benoem een enthousiaste 'trekker' binnen de organisatie tot aanspreekpunt. Deze persoon kan de verantwoordelijken bij de uitvoering van het beleid ondersteunen, zorg dragen voor informatievoorziening over het gebruik van gecertificeerd hout en eventueel ook de uitvoering van het beleid monitoren.

Besteed aandacht aan het creëren en behouden van draagvlak binnen de organisatie, door scholing, informatie(bijeenkomsten) en andere communicatie. Informeer en enthousiasmeer op zo veel mogelijk niveaus, en zeker bij diegenen die de uitvoering van het beleid gestalte moeten geven.

Indien uw organisatie bewust kiest voor gecertificeerd hout, dan kan dit als statement fungeren, zowel naar de eigen organisatie als anderen: het management of bestuur geeft ermee aan dat het de toepassing van gecertificeerd hout serieus neemt en onderstreept het belang ervan binnen de organisatie.

Informeer relaties zoals aannemers en leveranciers over de doelstellingen en afspraken rond de toepassing van gecertificeerd hout. Bijvoorbeeld dat in komende projecten FSC hout zal worden voorgeschreven en dat voortaan alleen contracten worden gegund aan FSC gecertificeerde bedrijven. Zo kunnen deze partijen anticiperen op toekomstige opdrachten met FSC eisen en indien nodig tijdig een certificeringsproces starten.

> Verwijs relaties eventueel naar FSC België voor meer informatie.

> Belangrijk is alvast om zo veel mogelijk draagvlak te genereren binnen het bedrijf of de organisatie. Informatie en communicatie zijn daarom belangrijke aandachtspunten.

Architecten

Ook een architect kan een sleutelrol spelen bij het toepassen van FSC gecertificeerd hout en andere houtproducten in een bouwproject. Meer en meer opdrachtgevers kiezen bewust voor FSC gecertificeerd hout in hun projecten. Als architect kan u – waar nodig – helpen om de FSC eis op te nemen in het bestek of lastenboek, en u staat ook mee in

voor de opvolging en controle bij de uitvoering. Vanzelfsprekend kan een architect ook juist de initiatiefnemer zijn, en het gebruik van FSC gecertificeerd hout voorstellen aan uw klant.

BENT U EEN BOSVRIENDELIJKE ARCHITECT?

- Kiest u als architect bewust voor hout, en FSC gecertificeerd hout in het bijzonder?
- Of wil u hier graag meer werk van maken?
- Of zou u graag een duwtje in de rug hiervoor krijgen?

Met steun van de European Sustainable Tropical Timber Coalition (STTC) lanceerde FSC België eind 2014 het project rond **'BOSVRIENDELIJKE ARCHITECTEN'**

Dit project wil het gebruik van FSC® gecertificeerd hout bij architecten actief promoten en ondersteunen.

© FSC AC

DUURZAAM BOUWEN

Hout van nature duurzaam bouw materiaal

Houtgebruik heeft van nature zijn plaats in 'Duurzaam Bouwen'. Hout uit duurzaam beheerde bossen is immers een natuurlijke, hernieuwbare grondstof, die een lage ecologische voetafdruk heeft zowel bij de verwerking als tijdens de gebruiksfase.

Bovendien kan een houten toepassing soms nog herbruikt worden, en in de meeste gevallen vlot gerecycleerd worden.

FSC houtgebruik in LEED en BREAAAM

Het concept van 'Duurzaam Bouwen' gaat uiteraard verder dan het gebruik van gecertificeerd hout. Duurzaam materiaalgebruik, waar hout dus zeker zijn plaats in heeft, is maar één aspect.

Green Building' kent de laatste jaren een forse opmars, zowel qua systemen als hun gebruik, waarbij vooral LEED en BREAAAM het meest gekend zijn. Het gebruik van FSC gecertificeerde houtproducten maakt bij beide systemen deel uit van de vereisten. Wat LEED betreft is het FSC keurmerk trouwens het enige keurmerk voor duurzaam bosbeheer wat aan de vereisten voldoet.

Nuttige websites rond 'Duurzaam bouwen'

- [Leed](#)
- [Breaam](#)
- [Vlaamse Overheid LNE](#)
- [VIBE vzw](#) (Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch Bouwen en Wonen)
- [Dialoog](#)

Hout uit duurzaam beheerde bossen in overheidsopdrachten

Steeds meer lokale besturen – in België, Europe en wereldwijd – kiezen in hun aankoopbeleid bewust voor hout afkomstig uit duurzaam beheerde bossen. FSC gecertificeerde houtproducten geven hen deze garantie.

Het opnemen van de vereiste rond 'duurzaam geëxploiteerd hout' in overheidsopdrachten en bestekteksten is uiteraard een eerste belangrijke stap.

Maar aandacht hebben voor de juiste garanties bij levering of oplevering is minstens zo belangrijk: belangrijk is te werken met FSC Chain of Custody gecertificeerde leveranciers en aannemers, én hun leveringsdocumenten en facturen te verifiëren voor wat de FSC garanties betreft.

Wat en waar?

Nuttige links:

- Federale Overheid:
<http://www.gidsvoorduurzameaankopen.be>
- Vlaamse overheid: zou 'fiche hout' ergens online staan binnenkort?

> Overheden zijn vaak zowel opdrachtgever als instantie die de randvoorwaarden voor projecten van derden bepaalt.

Het FSC beleid van overheden strekt zich dus niet alleen uit tot eigen projecten, zoals het eigen patrimonium, maar kan ook zijn effect hebben op projecten van andere partijen.

Overheden kunnen bvb. een stimulerende rol hebben voor de keuze voor FSC hout bij andere projectontwikkelaars, of rechtstreeks een invloed hebben op het aankoopgedrag van private consumenten.

Hout van verantwoorde herkomst

100% FSC PRODUCTIE
"Omdat onze planeet belangrijk is"

SERVAEGE N.V. - Ramenbedrijf

POL. GEVANGENENSTRAAT 36 | 8530 HARELBEKE
 T 056 22 22 27 | F 056 22 76 93

1/2 Advertentie of foto

Sensibilisatie van inwoners en andere lokale actoren

Steden en gemeenten kunnen ook op vlak van sensibilisatie van hun inwoners en andere lokale actoren een belangrijke rol spelen. Zelf het goede voorbeeld geven, en vooral hierover communiceren, kan anderen immers aanzetten om ook voor FSC gecertificeerde hout- en papierproducten te kiezen. Vanzelfsprekend kan men steeds terecht bij FSC België voor ondersteuning hieromtrent.

Via bepaalde 'actieve' maatregelen kan men als lokale overheid het effectief gebruik van FSC gecertificeerde houtproducten bij burgers en andere actoren stimuleren.

Zo geven een 20-tal Vlaamse steden alsook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest premies aan inwoners voor het gebruik van FSC gecertificeerd hout in buitenschrijnwerk (en afhankelijk van het

premiesysteem eventueel ook voor andere houttoepassingen). > Voor een overzicht kan u steeds terecht op www.fsc.be

Belangrijk hier te weten is dat de premies enkel toegekend worden wanneer men de correcte garantie kan voorleggen voor het gebruik van FSC gecertificeerd hout; strikt genomen komt enkel een 'correcte FSC factuur' afkomstig van een FSC CoC gecertificeerde schijnwerker/plaatser hiervoor in aanmerking.

Andere pistes om actief te sensibiliseren zijn bijvoorbeeld een gerichte communicatie over gecertificeerd hout via de communicatie rond bouw-aanvragen, of via het infoloket (milieudienst, dienst gebouwen ...)

CHECKLIST BELEID

Voor alle partijen:

Vooraf

- Ga na hoe u best het gebruik van FSC gecertificeerd hout kan voorschrijven in uw bestek of opnemen in uw lastenboek (vraag hierover eventueel raad)
- Inventariseer het houtverbruik binnen de eigen organisatie en de mogelijkheden om FSC hout voor te schrijven
- Stel realistische streefdoelen voor het gebruik van FSC hout (bvb. onmiddellijke of gefaseerde invoering van FSC hout)
- Kies voor FSC gecertificeerd hout voor alle houttoepassingen

Formuleren van beleid

- Formuleer duidelijke en realistische doelstellingen
- Koppel doelstellingen rond FSC houtgebruik aan algemene (milieu)beleidsdoelstellingen en zorg voor een goede integratie hiermee.

Uitvoering

- Maak een enthousiaste 'trekker' aanspreekpunt binnen het bedrijf of de organisatie en geef haar/hem een ondersteunend functie bij de uitvoering van het beleid
- Creëer draagvlak binnen de organisatie, door, informatie en andere communicatie
- Bekijk op voorhand hoe u het gebruik van FSC hout zal opvolgen en controleren
- Informeer andere betrokkenen (leveranciers, ...) over ambities en afspraken rond de toepassing van FSC hout certificering, zodat zij daarop kunnen anticiperen

Voor al uw hout en houtconstructies van brug of sluisdeur tot woningbouwproject

Wijma Kampen B.V.

Vraag naar onze FSC producten.

Haatlandhaven 3, 8260 AE Kampen
+31 [0] 38 33 16 444 / www.wijma.com

Ontwerp

Tijdens de ontwerpfase is de architect (bij bouwtoepassingen,...) of de ingenieur (bij grond, wegen en waterbouwprojecten) aan zet. De ontwerper zet in overleg met de opdrachtgever diens verwachtingen en eisen – waaronder deze rond het gebruik van FSC gecertificeerd hout – om in een ontwerp.

© FSC BE

Selectie van architect, ingenieur of ontwerper

De eerste stap in deze fase is het selecteren van een ontwerper.

De ervaring leert dat enthousiasme bij de betrokken partijen één van de belangrijkste voorwaarden is voor succes. Kies daarom als opdrachtgever voor een ontwerper die open staat voor de toepassing van FSC gecertificeerd hout. Ervaring op dit gebied is niet noodzakelijk, maar wel een mogelijk pluspunt.

De architecten, ontwerper of ingenieur kan hierin trouwens zelf ook een bepalende rol spelen, door de opdrachtgever te informeren en te overtuigen voor een keuze voor gecertificeerd hout (zie ook pag. 12: *Bosvriendelijke architect*).

Vanzelfsprekend kan eenieder bij FSC België terecht voor informatie op maat.

> 'Het juiste hout op de juiste plaats'

Traditioneel schrijven we een of enkele in aanmerking komende houtsoorten voor in een bestek. Sommige houtsoorten zijn zo sterk 'ingeburgerd' dat men ze bijna als synoniem gaat zien voor een toepassing. Bangkiria voor terrassen en Azobe voor waterwerken zijn hier misschien de

beste voorbeelden van. Voor schrijnwerk gaat de liefde dan weer vooral uit naar bv. Meranti of Afrormosia. Hoewel deze houtsoorten ondertussen ook beschikbaar zijn met FSC label, is dit mogelijk nog in beperktere volumes. Bovendien zijn er voor al die toepassingen tal van andere geschikte houtsoorten met FSC keurmerk verkrijgbaar. Beter zou zijn om niet de houtsoort, maar de gewenste houteigenschappen voor te schrijven. Stel dus bij het ontwerp, waar mogelijk gekend, de prestatie-eisen centraal en optimaliseer daarbij de houtkeuze.

> Sta open voor het toepassen van minder bekende houtsoorten.

Het aanbod FSC houtsoorten is de laatste jaren sterk gegroeid. Daaronder bevinden zich, naast traditioneel gekende houtsoorten ook een heel aantal 'nieuwe' en minder bekende houtsoorten. Ondertussen zijn vele van de relatief onbekende houtsoorten toch al ingeburgerd in bepaalde gebruikstoepassingen. Toch blijft ongekend vaak onbemand, en dit ten onrechte. Het gaat immers stuk voor stuk over kwalitatieve soorten, geschikt voor een waaier aan toepassingen. Vaak kunnen ze immers een goed alternatief vormen voor 'traditionele' houtsoorten. Bovendien kan men door deze houtsoorten te gebruiken bijdragen aan een meer verantwoord bosbeheer. (zie ook box pag. 20)

> Laat waar mogelijk een mengeling van diverse houtsoorten toe.

In vele gevallen komt een waaier van diverse houtsoorten in aanmerking voor gebruik in een welbepaalde toepassing. Door gemengd houtgebruik toe te staan, waar dit haalbaar is, kan u het gebruik van FSC gecertificeerd hout aanzienlijk vergemakkelijken. Het belangrijkste blijft natuurlijk dat het gaat om houtsoorten geschikt voor de toepassing, met gelijkaardige prestaties. Vooral binnen de leefmilieu- en infrastructuursector, waaronder de waterbouw, zijn reeds diverse voorbeeldprojecten waarbij gebruikt gemaakt werd van diverse houtsoorten.

De ontwerpfase: wees open en waar nodig creatief en flexibel

De volgende richtlijnen geven een architect of ingenieur houvast bij het uitwerken van de FSC eisen in het ontwerp.

Opname FSC eis in het bestek:

- Schrijf FSC hout op de juiste wijze voor in het bestek. > *Meer informatie hierover in het volgende hoofdstuk.*
- Schrijf FSC gecertificeerd hout voor in alle toepassingen. Er zijn vele soorten FSC gecertificeerd hout en houtproducten, zodat voor

alle toepassingen FSC hout kan worden voorgeschreven. Denk dus niet alleen aan buitenschrijnwerk, maar bijvoorbeeld ook aan gevelbekleding, dakconstructies en ander constructiehout, trappen, binnendeuren, vloeren, plinten

> De *Focus hoofdstukken* aan het einde van de gids gaan hier dieper op in.

> Ontwerp doordacht.

Door doordacht en gedifferentieerd te ontwerpen, kan men niet enkel kostenbesparend werken, maar ook het gebruik van FSC gecertificeerd hout vergemakkelijken. Vermijd bijvoorbeeld overdimensionering van houten elementen.

Vraag ook geen hout met een hogere duurzaamheidsklasse als hout met een lagere duurzaamheidsklasse ook een optie is. Door slim te ontwerpen bij onderhouds- en weersgevoelige constructies en voorzieningen, kan het gebruik van hout met een lagere duurzaamheidsklasse mogelijk gemaakt worden.

Foto's onder:
P 17: ©...
P 18 rechts: ©...

> Efficiënter houtgebruik dankzij vernieuwende technieken op vlak van houtverwerking en houtbehandeling laten steeds vaker een efficiënter gebruik van hout toe.

Dit draagt direct en indirect ook bij tot een meer doordacht gebruik van het hout, en een meer rendabel bosbeheer.

Vingerlassen en lamelleren :

van hout zorgt er weer voor dat het geoogst hout veel efficiënter gebruikt kan worden. Kleinere stukken hout kunnen hierdoor gecombineerd worden tot grotere elementen, met de nodige stabiliteit en sterkte, en dit vaak perfect op maat van de noden.

Orienteer u tijdig en vraag raad waar nodig

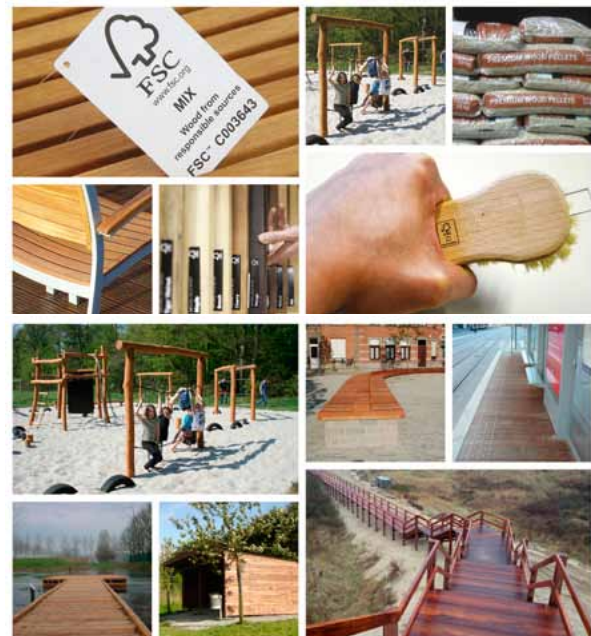
Bouw tijd in voor oriëntatie op het gevarieerde aanbod aan FSC houtsoorten, hun toepassingsmogelijkheden, beschikbaarheid, kosten en levertijden.

Maak bij die oriëntatie gebruik van gespecialiseerde informatiebronnen.

Contacteer eventueel de in FSC hout gespecialiseerde leveranciers mocht u vragen hebben rond technische specificaties, toepassingsmogelijkheden, beschikbaarheid, kosten en levertijden. Doe bij voorkeur navraag bij verschillende leveranciers; onder meer omdat prijzen kunnen variëren.

> Aarzel niet FSC België wanneer u nog met praktische vragen zit.

© FSC BE

Verduurzaming:

van hout, zijn relatief jonge technieken om 'mindere' houtsoorten uit een lage duurzaamheidsklasse via een thermische of andere behandeling tot een hogere duurzaamheidsklasse te brengen.

Wat en waar?

www.ikzoekFSC.be

Wilt u weten welke houtsoorten beschikbaar zijn met FSC label, of welke leveranciers uit uw buurt dit kunnen aanbieden? Dan kan u steeds terecht op de FSC online leveranciersgids <http://www.ikzoekfsc.be> :

Nuttige sites met informatie over houtsoorten

- www.hout.be

Website en database van Woodforum met informatie over meest relevante houtsoorten en hun toepassingen.

- www.houtdatabase.nl

Deze database bevat houtsoorten en plaatmaterialen voor toepassingen in de woning- en utiliteitsbouw en grond-, weg- en waterbouw. Per houtsoort wordt informatie getoond over de eigenschappen, toepassingsmogelijkheden en leveranciers. Daarnaast is aangegeven of een houtsoort leverbaar is met een keurmerk voor duurzaam bosbeheer.

- www.houtinfobois.be

MINDER GEKENDE HOUTSOORTEN

Een schatkamer aan biodiversiteit

Tropische bossen zijn gekenmerkt door een enorme diversiteit aan dier- en plantensoorten. Voor de boomsoortensamenstelling is dit niet anders. Vaak kom je letterlijk honderden verschillende boomsoorten tegen op enkele hectaren. Toch worden er traditioneel slechts enkele soorten commercieel gebruikt, vaak met zeer vernietigende gevolgen...

Commerciële houtsoorten, overexploitatie en uitputting

In ons gebruik van tropische houtsoorten worden traditioneel slecht enkele houtsoorten echt commercieel gebruikt, omwille van hun goede en gekende eigenschappen, hun grote afmetingen, en soms ook omdat ze relatief veel en verspreid voorkomen in het bos. Helaas heeft onze voorkeur voor een beperkt aantal houtsoorten vaak nefaste gevolgen op vlak van het bosbeheer. De houtkap gaat zich immers enkel en alleen richten op deze houtsoorten, waarbij andere houtsoorten of het bosecosysteem genegeerd worden en vaak ernstig beschadigd achterblijven.

Destructieve kap voor een select aantal boomsoorten is dan ook vaak de gangbare praktijk, met een tweetal belangrijke gevolgen. Eerst en vooral zal deze ondoordachte exploitatie leiden tot een geleidelijke uitputting van de voorraad van deze commercieel interessante soorten, met een dalende kwaliteit als gevolg en een totale uitputting als mogelijk eindresultaat. Tezelfdertijd echter raakt het bos meer en meer opengesteld, waardoor ook anderen de weg tot diep in het bos vinden om de resterende bomen te kappen of om het terrein helemaal te ontbossen voor landbouwdoeleinden.

Duurzaam bosbeheer = verantwoord gebruik maken van de diversiteit van het bos

Bij verantwoord bosbeheer moet men op een rendabele maar voorzichtige manier gebruik maken van wat het bos te bieden heeft. In plaats van zich enkel te richten op houtsoorten die op de internationale markt zo gegeerd zijn, betekent dit ook een meer divers gebruik van het bos. Na een grondige bosinventarisatie in een FSC bos heeft de bosbeheerder een goed zicht op wat het bos te bieden heeft, niet enkel op korte termijn maar ook ver in de toekomst. Door niet enkel te kijken naar de meest gekende boomsoorten, maar ook andere geschikte boomsoorten voor exploitatie in aanmerking te laten komen, kan de bosbeheerder op een efficiëntere manier gebruik maken van het bos. Door bij de exploitatie de nodige voorzorgsmaatregelen in acht te nemen (bv lianen doorknippen, nadenken over de valrichting, ...) kan de bosbeheerder de impact van de houtkap tot een minimum beperken, zelfs wanneer hij nu ook bijkomende boomsoorten selectief zou kappen (dwz één tot enkele bomen per hectare). Door zijn gespreide interesse, zal de bosbeheerder jaarlijks minder bosoppervlakte nodig hebben om toch op een rendabele manier te werken.

Leer ze kennen! Leer ze gebruiken!

De 'minder gekende houtsoorten' worden uiteraard niet lukraak uitgekozen, maar geselecteerd op basis van hun voorkomen, eigenschappen en gebruikstoepassingen. Het gaat dus wel degelijk over goede en geschikte houtsoorten, die vaak een waardig alternatief kunnen zijn voor de gekende houtsoorten in tal van toepassingen. Nadat deze 'minder gekende houtsoorten' het bos verlaten, komen ze uiteraard ook op de markt terecht. En hier moet men ze ook leren gebruiken... en leren appreciëren en dit hoe vroeger, hoe beter. Vaak zijn deze houtsoorten vooral bij ons minder gekend, maar reeds goed gekend in hun streek van herkomst. Bovendien blijven deze nieuwere houtsoorten ook bij ons niet lang ongekend. Er was immers ook een tijd dat een houtsoort zoals Meranti bij ons een nobele onbekende was.

Advertentie TRONCO

Het FSC Houtstalenkistje

De houtstalen zijn een goede leidraad voor aankopers bij overheden en bedrijven of geschikt voor sensibilisatie van de particulier.

Deze 3e editie van het FSC houtstalenkistje bevat naar goede gewoonte een selectie van een 25-tal houtsoorten en plaatmaterialen in een FSC vurenhouten kistje. Hierdoor kan de gebruiker kennis maken met FSC hout uit Belgische en Europese FSC bossen, maar evengoed uit tropische bossen op 3 continenten.

Nieuw met de vorige edities is dat het kistje voor het eerst FSC gelabeld isolatiemateriaal op houtbasis bevat, en dat er niet enkel aandacht is voor thermisch behandeld hout maar ook voor gelamineerd hout.

De bijhorende folder geeft technische uitleg over de opgenomen staaltjes, achtergrondinformatie rond het FSC label en duurzaam houtgebruik in brede zin, waaronder het belang van het gebruik van minder gekende houtsoorten.

> Beschikbaar op aanvraag via info@fsc.be aan 42 € (excl. BTW en eventuele verzendingskosten)

Bois Certifié
Ensemble pour un développement durable.
Together for a sustainable development.

Bois Certifié sprl
Resp. M. Michel Chanut

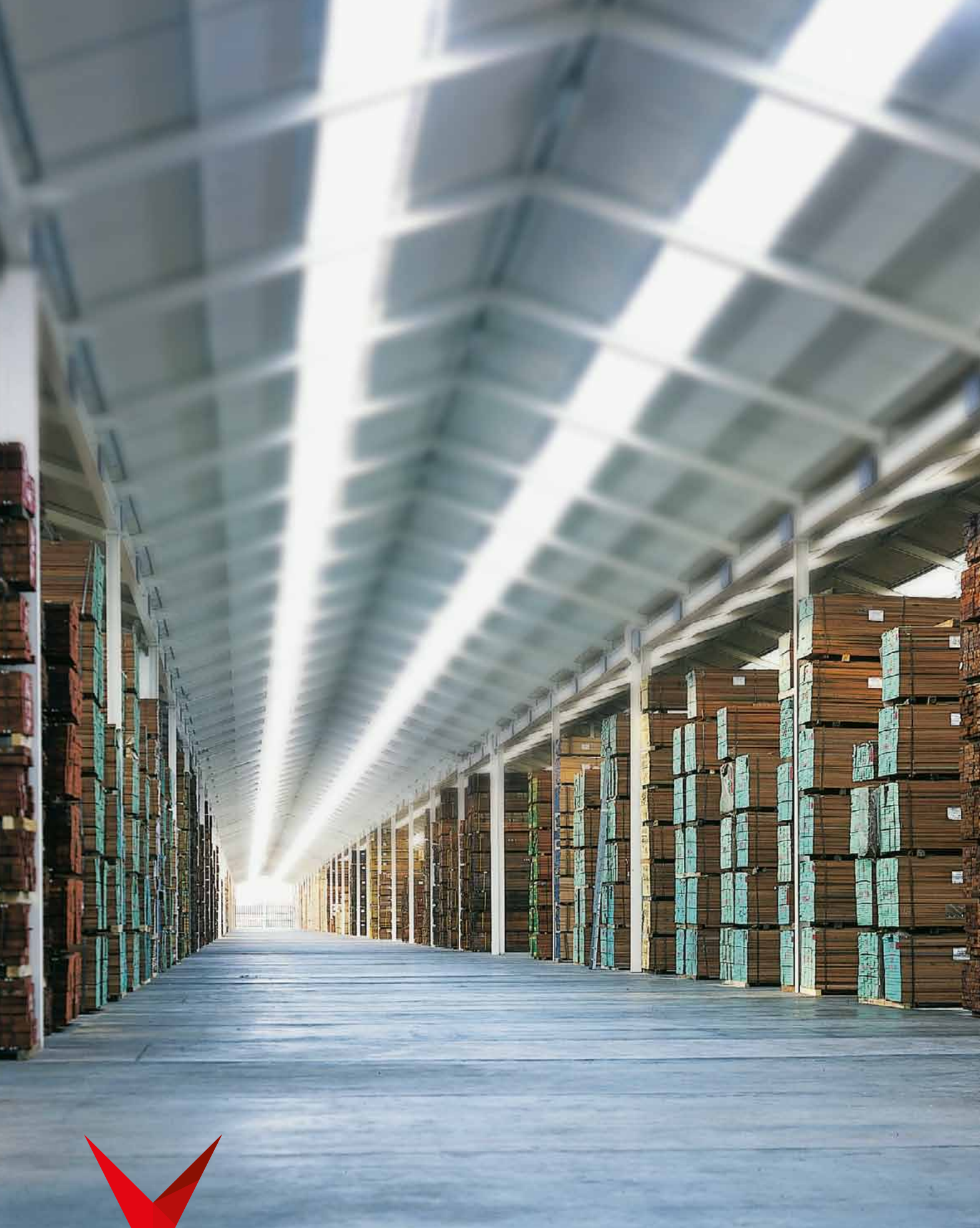
Gsm. +32 475 23.27.68
Tél. +32 71 54.31.71
Fax +32 71 54.31.72

Mail : info@boiscertifie.be
boiscertifie@skynet.be

www.boiscertifie.eu

EUCALYPTUS GRANDIS 100% FSC®
UNE ALTERNATIVE DURABLE AU BOIS EXOTIQUE

N° certification FSC :
BV - C0C - 050901

CHECKLIST ONTWERP

Voor opdrachtgevers:

Selectie en voortgang:

- Kies bij voorkeur een gemotiveerde architect/ontwerper die open staat om te bouwen met FSC hout
- Onderstreep bij de ontwerper de eis om FSC hout toe te passen
- Wijs de architect/ontwerper op de instrumenten die hem ter beschikking staan voor oriëntatie op en keuze voor FSC gecertificeerde houtproducten.
- Zie er bij de beoordeling van het ontwerp op toe dat de architect/ontwerper FSC hout volgens afspraak heeft ingepast in het ontwerp

Voor ontwerpers / architecten:

Ontwerp:

- Bouw tijd in voor oriëntatie wat betreft mogelijkheden, beschikbaarheid, kosten en lever-tijden van FSC houtsoorten
- Ontwerp doordacht en kies voor 'het juiste hout op de juiste plaats'
- Denk ook aan minder gekende houtsoorten en aan innovatieve producten
- Schrijf FSC hout helder voor in het bestek (zie het volgende hoofdstuk)
- Maak gebruik van hulpmiddelen, documentatie en andere door FSC België geboden informatie (zie ook 'Wat en waar' op pag. 19)

EMAC
Belgium

Fabricant de portes et
fenêtres en bois, Menuiserie
EMAC met un point d'honneur
à proposer un large éventail
de bois labellisés

**Als fabrikant van houten
ramen en deuren wil de
Fa EMAC een zo groot
mogelijk gamma houtsoorten
aanbieden met certificaten**

Chêne FSC® - Sapelli FSC – Afzélia FSC

www.emacbelgium.be

Z. I. de Jumet Allée centrale, 76 - 6040 Jumet - Belgique
Tél. : +32 (0)71 37 23 23 - Fax : +32 (0)71 37 22 21

Bestek & aanbesteding

Een goed bestek is cruciaal bij de uitvoering van alle bouwprojecten met FSC gecertificeerd hout. De aannemer en andere uitvoerende partijen gaan op basis hiervan immers hun verplichtingen aan. Het is van belang dat de opdrachtgever ervoor zorgt dat dit document volledig in orde is en een goede vertaling is van de eisen en verwachtingen. Eventuele fouten in deze fase zijn later vaak moeilijk te herstellen.

© FSC BE

Bestek of lastenboek

Als de FSC eisen ondubbelzinnig en helder in het bestek zijn geformuleerd, weet de uitvoerende partij (aannemer, schrijnwerker, bouwbedrijf,...) precies waar hij aan toe is en kan de toepassing van FSC gecertificeerd hout in de uitvoering soepel verlopen. Tegelijkertijd is het van belang de uitvoerende partij zo veel mogelijk keuzevrijheid te bieden in de uitvoering van de FSC eisen, bijvoorbeeld rond keuze van de houtsoorten.

Het schrijven van het bestek in de praktijk een taak van de ontwerper of architect (bestekschrijver), in sommige projecten in samenspraak met de uitvoerende partij. De ontwerper dient zich bewust te zijn van de functionele geschiktheid, beschikbaarheid en levertijd van het hout dat in het bestek is opgenomen.

Neem de FSC-eis duidelijk op

De volgende elementen worden best opgenomen in het bestek:

- Alle houtproducten (of papierproducten) zijn FSC gecertificeerd en/of dragen het FSC label van de Forest Stewardship Council.
- De inschrijver is in het bezit van een geldig en bedrijfseigen FSC CoC certificaat.
- De factuur is conform de vereisten en vermeldt de bedrijfseigen FSC CoC Code van de leverancier. Deze code is van de vorm : XX(X)-COC - XXXXXX (+ optioneel 1 of enkele letters)

> Merk op dat voor overheidsopdrachten het aangewezen kan zijn om vaststaande formuleringen te gebruiken, waarbij dit soms van hogerhand opgelegd wordt. Informeer u hiervoor waar nodig. Neem zo'n omschrijving op bij iedere productspecificatie waar FSC hout wordt voorge-

schreven. Wanneer deze omschrijving in de algemene bepalingen wordt opgenomen, geldt die specificatie voor alle toepassingen van hout en/of plaatmateriaal. Ook in dit geval kan men voor alle duidelijkheid de omschrijving nogmaals opnemen bij productspecificaties.

Benadruk het belang van FSC Chain of Custody certificering

Neem in de voorwaarden op dat de leverancier/aannemer over een FSC Chain of Custody certificaat moet beschikken, én dat men de juiste FSC garanties (via een correcte FSC factuur) moet voorleggen.

Niet-gecertificeerde firma's, kunnen met oog op de gunning of na gunning, nog steeds de nodige stappen ondernemen om een FSC CoC certificaat op korte termijn te bekomen.

Waar mogelijk: flexibiliteit in houtsoortkeuze

Schrijf bij voorkeur geen houtsoorten voor, maar relevante prestatie-eisen, zoals duurzaamheidsklassen.

Die prestatie-eisen kunnen worden aangevuld met een aantal voorbeelden van geschikte houtsoorten.

Het opnemen van prestatie-eisen in plaats van de naam van een houtsoort biedt een ruimere keuze en voorkomt discussies en problemen later in het proces. Daarnaast zijn aanvullende producteisen mogelijk, bijvoorbeeld rond kleur of afwerking.

Keuze van uitvoerders

Bij de aanbesteding hanteert de opdrachtgever een aantal selectiecriteria. Ook de eis tot FSC certificering (of de bereidheid daartoe) kan als selectie-criterium worden geformuleerd en gecommuniceerd. Daarmee wordt het geïnteresseerde aannemers – nog voordat het bestek is bestudeerd – duidelijk dat FSC hout wordt voorgeschreven en wat er juist verwacht wordt zodat de aannemer dit met de juiste garanties kan (op)leveren.

Communiceer als opdrachtgever of architect zo veel mogelijk over het beoogde gebruik van FSC hout. Bij de documentatie over het project kan bijvoorbeeld ook informatie over FSC worden opgenomen. Soms blijken bij de aannemers vooroordelen te bestaan over werken met FSC hout. Vaak betreft het misverstand of een gebrek aan informatie over de eventuele meerkost van FSC hout, de kosten van certificering, beschikbaarheid en levertijden. De architect of opdrachtgever kan deze misverstand al in dit stadium wegnemen en de aannemer voorzien van relevante informatie of doorverwijzen naar andere informatiebronnen.

Benadruk bij het tekenen van het contract nogmaals dat in het project FSC hout wordt toegepast en verwijs naar het bestek (waarin alle FSC houttoepassingen worden omschreven). Wijs de aannemer ook nogmaals op de eventuele langere levertijd; niet alle houtsoorten, afmetingen of hoeveelheden zijn immers altijd direct leverbaar. De aannemer dient tijdig actie te ondernemen. De opdrachtgever draagt er op zijn beurt best zorg voor dat voldoende tijd wordt ingebouwd tussen de gunning en de start van de bouw, waarbij rekening wordt gehouden met de (eventueel langere)

Wat en waar

www.ikzoekFSC.be (leveranciersgids)
www.FSC.be > FSC Bestek-check

BELANG VAN BEDRIJFSEIGEN FSC CERTIFICAAT

Centraal binnen het FSC systeem staat het principe van de gesloten handelsketen of Chain of Custody.

Dit houdt in dat niet enkel het bos van oorsprong wordt gekeurd tegen de FSC principes en criteria van goed bosbeheer, het is ook noodzakelijk dat de volledige handelsketen tot en met de laatste schakel voor de eindklant over een bedrijfseigen FSC certificaat beschikt.

Enkel wanneer elke schakel effectief een FSC certificaat bezit, kan men de zekerheid krijgen dat het FSC product effectief ook afkomstig is uit een FSC gekeurd bos.

Elk gecertificeerd bedrijf in de FSC handelsketen krijgt minstens jaarlijks een externe, onafhankelijke auditor over de vloer. Dit om zeker te zijn dat de verhandelde volumes FSC hout kloppen, en dat er bijvoorbeeld niet meer FSC hout werd verkocht als aangekocht.

> Enkel mits een FSC certificaat (en de daarbij horende controle) kan een handelaar een geldige FSC claim maken bij de verkoop, levering of plaatsing van FSC gecertificeerde houtproducten

VOORBEELD BESTEKTEKST

(INGEKORT, annexen weggelaten, oké zo?)

Opdrachtschrijving:

Aankoop van < product > uit duurzaam beheerde bossen en/of recyclage

Technische specificaties:

DUURZAAM BOSBEHEER EN/OF GERECYCLEERDE INHOUD

Ten minste 70% van het ruwe materiaal van het < product > moet:

- 1) Afkomstig zijn van duurzaam beheerde bronnen, of
- 2) Afgeleid zijn van post of preconsumer gerecycleerd materiaal, of
- 3) Een combinatie van materiaal afkomstig van duurzaam beheerde bronnen conform de principes en gerecycleerd materiaal zijn.

Indien de inputs in het product niet voor 100% afkomstig zijn uit bovenstaande categorieën, dan moet het resterend aandeel van maximaal 30% minstens van legale herkomst zijn.

FSC of equivalent gecertificeerde producten voldoen aan bovenstaande vereisten.

Verificatie:

De opdrachtnemer toont het voldoen aan deze technische specificatie aan door middel van:

- een factuur met vermelding van zijn bedrijfseigen FSC CoC certificaatnummer (of equivalente systemen), met duidelijke vermelding van een FSC claim (of equivalente claim) bij het product in kwestie (waar nodig voorzien van het % aan gecertificeerd en/of gerecycleerd materiaal)
- ofwel elk ander equivalent bewijsmiddel

Selectiecriterium:

De inschrijver dient een intern systeem te hanteren wat toelaat de oorsprong van < het product > te verifiëren en traceren waarbij < het product > afkomstig uit duurzaam beheerde bossen en/of recyclage waar nodig aantoonbaar administratief en fysiek gescheiden blijft van andere producten.

Daar waar < het product > tot stand komt door vermenging met ander materiaal dienen er voldoende waarborgen in het systeem aanwezig te zijn om minstens de legale herkomst hiervan aan te tonen.

Verificatie:

De inschrijver kan aantonen dat hij aan deze selectie-eisen voldoet:

- Door het voorleggen van een bedrijfseigen FSC Chain of Custody certificaat (of equivalent systeem)
- Door het voorleggen van een ander certificaat of bewijs dat op afdoende wijze waarborgt dat bovenstaande selectie-eisen worden voldaan.

DE ENE CLAIM IS DE ANDERE NIET

Het FSC keurmerk is zeker niet het enige label wat een garantie wil geven omtrent de verantwoorde herkomst van houtproducten.

Wel staat het FSC systeem wereldwijd aangeschreven als het strengste systeem in zijn soort, en voor milieuorganisaties zoals WWF en Greenpeace is FSC momenteel het enige systeem wat in hun ogen een geloofwaardige garantie biedt op vlak van duurzaam bosbeheer.

Andere systemen rond boscertificering hebben uiteraard ook hun verdiensten, en worden in overheidsopdrachten meestal even-eens aanvaard als garantie voor een herkomst uit verantwoord bosbeheer.

Naast labels over duurzaam bosbeheer zijn er nog heel wat andere claims of labels die de legale herkomst van houtproducten kunnen staven.

Een legale herkomst is uiteraard een must, maar geeft niet noodzakelijk garanties op vlak van de duurzaamheid van het bosbeheer.

CHECKLIST BESTEK & AANBESTEDING

Voor opdrachtgevers:

Bestek en voorwaarden

- Wijs de architect op het bestaan van de standaardbestekteksten om de FSC eis op te nemen
- Verifieer of de FSC vereiste naar producten en FSC Chain of Custody certificering opgenomen is in het bestek, volgens de in dit hoofdstuk beschreven richtlijnen
- Neem ontbindende voorwaarden of schadeclausules op in het contract in het geval het niet aantoonbaar is dat FSC hout werd verwerkt

Aanbestedingsprocedure

- Benadruk bij de aanbesteding dat FSC hout wordt gevraagd en verwijst naar het bestek (waarin alle FSC houttoepassingen worden omschreven)
- Neem expliciet als selectiecriterium op dat de aannemer een FSC CoC certificaat in zijn bezit moet hebben of correcte garanties moet kunnen voorleggen > *doe zo nodig een beroep op ondersteuning van FSC België bij het zoeken naar partners in het bouwproces en wanneer u (of uw gecontracteerde partij in wording) vragen heeft rond de marktbeschikbaarheid van de benodigde houtproducten.*
- Zorg waar nodig voor algemene informatie over FSC en FSC CoC certificering bij gecontracteerde partijen. Ook hiervoor kan u uiteraard beroep doen op FSC België

Voorontwerpers/architecten:

- Maak gebruik van bestaande voorbeeldbestekteksten, en de richtlijnen op deze pagina's
- Zorg voor een ondubbelzinnige specificatie van FSC hout en -houtproducten en een omschrijving in termen van prestatie-eisen in plaats van producten
- Contacteer FSC België met al uw praktische vragen

Uitvoering

In deze fase van het bouwproces verschuift de verantwoordelijkheid voor het toepassen van FSC gecertificeerd hout en houtproducten naar uitvoerende partijen. Vooral het bouwbedrijf moet nu een inspanning leveren. De opdrachtgever en/of architect houdt een vinger aan de pols gedurende de bouw door met regelmaat controle uit te voeren.

© Servaage

Informatie & communicatie

Tijdens de uitvoering van een project ligt de verantwoordelijkheid voor de toepassing van FSC gecertificeerd hout bij de architect of toezichthouder van de opdrachtgever en de eerste verantwoordelijke van de aannemer op de bouwplaats.

Het is belangrijk dat de architect goed op de hoogte is van de gemaakte afspraken en zich bewust is van consequenties voor het proces, zoals eventuele langere levertijden voor een deel van het FSC hout.

Een goede informatieoverdracht van de partijen en personen die betrokken waren bij de voorbereiding naar de verantwoordelijken tijdens de uitvoering is dus essentieel.

Hoe meer betrokkenen bij het project (waaronder onderaannemers en toeleveranciers) worden geïnformeerd over de ambities en afspraken rond de toepassing van FSC hout, hoe soepeler het project zal verlopen.

Goede informatieoverdracht en afstemming vergroten ook het draagvlak op de bouwplaats. De ervaring leert dat wanneer de betrokkenen meer weten over FSC, er vaak veel enthousiasme ontstaat om de doelstellingen te realiseren.

Het is dus belangrijk vroeg in het bouwproces aandacht te besteden aan informatieoverdracht, op alle niveaus. Deze verantwoordelijkheid kan door opdrachtgever, architect en bouwbedrijf samen worden opgepakt.

Naast interne communicatie dienen zich in deze fase ook externe communicatiemomenten aan. Opdrachtgever en bouwbedrijf kunnen mogelijk op diverse manieren de FSC ambities onder de aandacht brengen bij een breder publiek.

> zie ook volgend hoofdstuk

Voortgang

De architect verifieert of de aannemer in zijn planning en voorbereidingsschema rekening houdt met de verschillende levertijden van het FSC hout en zo snel mogelijk reserveringen doet. Laat indien nodig de werkplanning tijdig aanpassen. Het aanbod FSC gecertificeerd hout is de laatste jaren sterk toegenomen, maar in sommige gevallen kan het wel nog zijn dat de zoektocht een extra inspanning vergt of dat de leveringstermijnen iets groter dan gebruikelijk zijn. Zeker wanneer het gaat over grotere of minder gangbare houtsecties, grote volumes en/of grotere houtsecties is de voortgang van het project gebaat bij regelmatig tussentijds contact met leveranciers. Die kunnen zo beter op (extra) bestellingen van FSC hout anticiperen en indien nodig meer hout op voorraad nemen.

De opdrachtgever en/of architect houdt tijdens de uitvoering de vinger aan de pols. Er zijn tal van goede redenen om als opdrachtgever deel te nemen aan bouw(team)vergaderingen, zeker als de opdrachtgevende partij straks ook gebruiker of beheerder is van het project. Zorg in ieder geval voor een goede vertegenwoordiging. Naast de architect kan bijvoorbeeld een projectleider van de eigen organisatie aan de vergaderingen deelnemen. Blijf op de hoogte van daar genomen beslissingen.

Het is zinvol FSC tot een vast agendapunt te maken van bouw(team)vergaderingen. Het bouwbedrijf houdt daarbij de opdrachtgever en/of architect op de hoogte van de vorderingen rond bestellingen, planning en kosten. Regelmatige afstemming voorkomt onaangename organisatorische of financiële verrassingen en geeft, als zich problemen voordoen, ruimte om samen tijdig naar oplossingen te zoeken.

Alle partijen hebben zich geëngageerd voor het toepassen van FSC hout. De opdrachtgever houdt

daarbij de eindverantwoordelijkheid. Deze moet er op bedacht zijn dat zich situaties kunnen voordoen waarbij men de rug recht moet houden. Waak ervoor dat de FSC ambities gaandeweg de bouw niet alsnog sneuvelen.

Zie er als opdrachtgever bijvoorbeeld op toe dat er geen bestekswijzigingen plaatsvinden op dit punt. Het is belangrijk dat alle bij de uitvoering betrokken partijen consequent zijn wanneer leveringen en verwerking onverhoopt niet gaan volgens afspraak, en blijven eisen dat (alsnog) FSC producten worden toegepast.

Toezicht en controle

Is het hout(product) dat op de bouwplaats wordt verwerkt inderdaad FSC gecertificeerd, zoals afgesproken?

Zoals eerder al aangehaald heeft men enkel sluitende zekerheid als de uitvoerende aannemer over een FSC Chain of Custody certificaat beschikt. FSC gecertificeerde bedrijven worden immers onafhankelijk gecontroleerd, en worden verondersteld het nodige te doen om het gebruik van FSC gecertificeerd hout te kunnen garanderen.

De FSC gecertificeerde aannemer dient er zorg voor te dragen dat de houtproducten met de juiste FSC garanties aangeleverd worden bij de aannemer en/of op de werf. Bij levering op de werf kan de architect – bijvoorbeeld op de werfvergadering – ook mee opvolgen of houtproducten met de juiste garanties toekomen (zie ook pag. 32-33: *factuur/leveringsdocumenten*). Bij de facturatie van de gecertificeerde aannemer aan de opdrachtgever vermeldt de aannemer de toegepaste FSC producten met hun correcte FSC claim, alsook zijn bedrijfseigen FSC certificaatnummer.

© Woemal

Indien de aannemer (nog) niet FSC gecertificeerd is voldoet hij feitelijk niet aan het bestek. De opdrachtgever zal in dat geval aanzienlijk meer inspanning moeten verrichten bij het controleren van de toepassing van FSC producten wil men alsnog enige zekerheid inbouwen rond het effectief gebruik van FSC gecertificeerd hout. De aannemer zal in dit geval de wil moeten hebben om inkomende facturen van FSC gecertificeerde producten van onderaannemers of leveranciers ter inzage te bezorgen.

Wat en waar?

- Meer informatie over het controle-aspect:
- Indien u werkt met FSC gecertificeerde aannemers en leveranciers, dan kan u steeds hun FSC Chain of Custody certificaat (op naam of nummer) controleren via <http://info.fsc.org>
- Indien de aannemer (nog) niet FSC gecertificeerd is voldoet hij feitelijk niet aan het bestek. In dergelijke gevallen is het cruciaal dat u de aankoopfacturen (gericht aan de hoofdaannemer) voor de houtproducten in uw bouwproject kan inkijken en controleren

Projectcertificering

Daar waar een niet-gecertificeerd hoofdaannemer een groter FSC project uitvoert; of bij projecten waar meerdere aannemers betrokken zijn, kan projectcertificering een oplossing bieden.

Een projectmanager (bij de aannemer of opdrachtgever) is hiervoor dan verantwoordelijk, en fungeert als aanspreekpunt met de certificeerder.

Cruciaal blijft dat alle leveringen van hout of houtproducten met een FSC label afkomstig zijn van FSC CoC gecertificeerde bedrijven, en dat dit goed gecontroleerd en opgevolgd wordt.

> Meer info hierover kan u bekomen bij FSC België.

> Bij de Olympische Spelen van Londen 2012 werd gebruik gemaakt van een FSC projectcertificering. Tweederde van het hout wat gebruikt werd was FSC gecertificeerd.

© Olympic Delivery Authority- Velodrome 2012

tief gebruik van FSC gecertificeerd hout. De aannemer zal in dit geval de wil moeten hebben om inkomende facturen van FSC gecertificeerde producten van onderaannemers of leveranciers ter inzage te bezorgen.

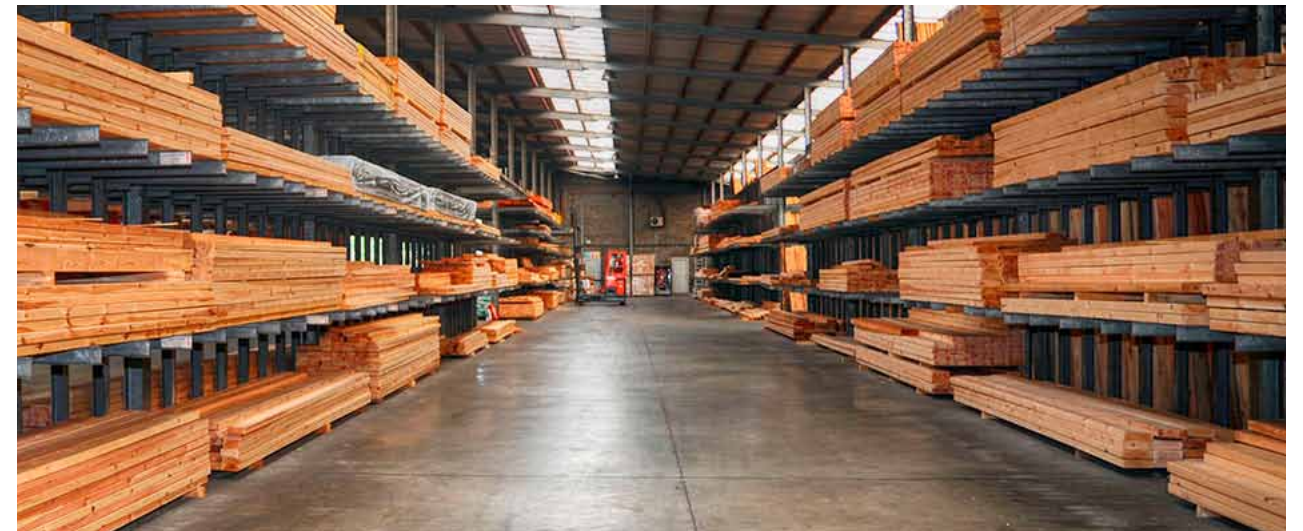
- Wat bij twijfel of mogelijk misbruik?
- Twijfelt u of een firma al dan niet FSC gecertificeerd is, bijvoorbeeld omdat u ze niet kan terugvinden in bovenstaande websites, neem dan zeker contact op met FSC België.
- Indien u tijdens de uitvoeringsfase ontdekt dat wat men levert of aanwendt niet conform het bestek is, kan er mogelijk nog tijdig opgetreden worden. (ook misbruik melden bij FSC be?)

© Olympic Delivery Authority- Velodrome 2012

© Olympic Delivery Authority- Velodrome 2012

© Martens Hout

EEN CORRECTE FSC FACTUUR

Halfafgewerkte producten (bv. zaag- of constructiehout, plaatmaterialen of papierrollen) of producten op maat (bv. een raam in uw huis) worden zelden fysiek gelabeld. De garantie dat u dan FSC producten aankoopt wordt gegeven op de verkoopfactuur.

Enkel FSC gecertificeerde bedrijven worden gecontroleerd en enkel zij kunnen u garanderen dat het om FSC gelabelde producten gaat. Daarom deze gouden raad: werk enkel met FSC gecertificeerde bedrijven en controleer hun factuur grondig.

Met andere woorden, bedrijven die geen FSC Chain of Custody certificaat hebben, kunnen nooit de garantie geven dat een niet-FSC-gelabeld product ook effectief een FSC claim mag dragen.

> voor een fictief voorbeeld van een correcte factuur, zie volgende bladzijde.

Unieke FSC certificaatcode

Ieder FSC gecertificeerde bedrijf (bijvoorbeeld een bouwbedrijf, houtleverancier of schrijnwerker) heeft een uniek FSC certificaatnummer. Het nummer bestaat uit drie delen: de afkorting van de certificeerder, daarna de letters COC ('Chain of Custody') en ten slotte een cijfercode (al of niet met extra lettercode).

Op de internationale certificatedatabank <http://info.fsc.org> kan eenieder controleren of een firma over een FSC certificaat beschikt, bijvoorbeeld door te zoeken of een opgegeven certificaatcode effectief overeenkomt met het bedrijf in kwestie. Ook kan hier nagegaan worden welke producten of diensten dit bedrijf met FSC garanties kan aanbieden.

FSC gecertificeerde bedrijven vermelden deze certificaatcode op leveringsdocumenten en facturen. Houtproducten die effectief FSC gecertificeerd zijn dienen bovendien ook duidelijk kenbaar gemaakt te worden op deze documenten via het toevoegen van een FSC claim (FSC 100%, FSC mix, of FSC recycled).

Houtmans bvba

Goed hout uit een gezond woud

Timmerlaan 2 - 3220 Houtbeek
T 0032 16 X2 X1 X7
F 0032 16 X0 X3 X6
Rekeningnummer: 147-789612-14
BTW nr: BE 0801.123.123

Aan:

Jack Timber
Bosdreeflaan 8
1234 Bosland

Factuurnummer: 215/2012

Datum: 14/02/2012

Referentie: Jack Timber

Code	Omschrijving	Hoeveelheid	Prijs	Totaal
12548/BD	Tuinscherm 'Backyard' 180 x 180 cm – Tali – FSC 100%	15	160 Euro / st	2400
12477/DD	Spaanplaat 120 x 180 cm – 16 mm – FSC Recycled 85%	12	18 Euro / st	216
47841/NL	Tuinhuis 'Bolivar'	1	499 Euro / st	499
11487/PP	MDF 244 x 122 cm – 18 mm – FSC Mix credit	8	21 Euro / st	168
Subtotaal				3283
+ BTW				196,98
Eindtotaal				3479,98

Een correcte FSC factuur geeft duidelijk aan welke producten FSC gecertificeerd zijn en welke claim ze dragen (FSC 100%, FSC Mix (credit of >70%), FSC Recycled (>85% of credit). Drie van de vier producten op deze factuur zijn FSC gecertificeerd.

Een correcte FSC factuur vermeldt duidelijk de **FSC CoC certificaatcode eigen aan de firma die de factuur opgemaakt heeft**. U kan controleren of deze overeenstemt met de respectievelijke firma (hier: Houtmans-zoeken op de bedrijfsnaam: Certificate Holder) via <http://info.fsc.org> (zoekveld certificaatcode)

Houtmans bvba een gecertificeerd bedrijf met FSC certificaatnummer **AB-COC-123456**

Enkel producten als dusdanig geïdentificeerd op deze factuur zijn FSC® gecertificeerd.

Als het FSC logo op de factuur staat (wat niet verplicht is), moet het bedrijf hier ook melding maken van zijn licentiecode* (van de vorm FSC C654321. Ook moet er dan een verklarende zin toegevoegd worden zoals 'Enkel producten als dusdanig geïdentificeerd op deze factuur zijn FSC gecertificeerd'.

*Deze code vindt u ook op producten die door dit bedrijf zelf gelabeld worden. Ook deze code kan gecontroleerd worden op <http://info.fsc.org> (zoekveld 'license code')

© FSC. A.C. All rights reserved. FSC-SECR-0045

Houtmans bvba – Als u van hout houdt zoals ons

CHECKLIST UITVOERING

Voor opdrachtgevers / architecten:

Informatie en communicatie

- Besteed aandacht aan de FSC afspraken (en de mogelijke consequenties daarvan voor het proces) bij de overdracht van de voorbereiding naar de uitvoering
- Zorg voor een goede communicatie over FSC en de FSC ambities bij alle uitvoerende partijen
- Neem waar mogelijk deel aan bouw(team)vergaderingen
- Maak van FSC hout een vast agendapunt

Voortgang

- Goede afstemming en samenwerking in een projectteam vergroot kansen op succes
- Houd zicht op de planning wat betreft de toepassing van FSC hout en zoek bij problemen indien nodig tijdig samen met het bouwbedrijf naar oplossingen
- Houd de rug recht: laat de FSC ambities niet sneuvelen en wees consequent wanneer leveringen en verwerking niet gaan volgens afspraak en blijf eisen dat (als-nog) FSC producten worden toegepast

Toezicht en controle

- Zie erop toe dat reserveringen en bestellingen voor FSC hout tijdig worden gedaan en verwijs voor informatie over de verkrijgbaarheid van FSC hout door naar www.ikzoekfsc.be
- Zorg voor een goede administratieve (eind)controle wat betreft de FSC leveringen; bouw indien de hoofdaannemer niet FSC gecertificeerd is controle in en vraag om bewijsstukken dat FSC hout is toegepast

Voor de aannemer:

- Reserveer en bestel tijdig FSC hout en houtproducten en houd in het voorbereidingsschema en werkplanning rekening met levertijden
- Kijk verder dan de vaste leveranciers en raadpleeg meerdere FSC gecertificeerde leveranciers
- Houd (met name bij grote projecten) regelmatig contact met toeleveranciers zodat deze op eventuele extra bestellingen kunnen anticiperen
- Houd gedurende de uitvoering van het project de opdrachtgever op de hoogte van de vorderingen met betrekking tot het FSC hout
- Controleer bij bestelling, levering (vrachtbrief) en facturering van FSC producten op de juiste administratieve gegevens en controleer FSC nummers
- Zorg voor een juiste opslag en verwerking van FSC hout en houtproducten op de bouwplaats volgens FSC richtlijnen
- Wees consequent wanneer leveringen en verwerking niet gaan volgens afspraak

En dan...

De oplevering van een bouwproject is een logisch moment om de FSC doelstellingen nog eens onder de aandacht te brengen binnen en buiten de organisatie. Als opdrachtgever of uitvoerder mag u terecht trots zijn op uw FSC realisatie, en het kan een inspirerend voorbeeld zijn voor anderen. Voor het bouwwerk zelf breekt nu de beheerfase aan. Ook bij onderhoud en – wellicht ooit – renovatie van dit bouwwerk kunnen keuzes worden gemaakt over de toepassing van FSC. En daarmee start de cyclus opnieuw....

©Woema!

Communicatie

Alle organisaties die bij een bouwproject betrokken zijn, kunnen de oplevering aangrijpen om het project, de FSC doelstellingen en de succesvolle samenwerking tussen de partijen in het licht te brengen, zowel in interne als externe communicatie.

Steden & gemeenten kunnen daarbij eventueel een facilitaire functie vervullen en van het moment gebruik maken om gemeentelijke doelstellingen rond FSC houtgebruik onder de aandacht te brengen van burgers.

Voor al bij grote organisaties of organisaties met min of meer zelfstandige onderafdelingen is het van belang een succesvol project te gebruiken om het draagvlak binnen de organisatie te vergroten.

Een FSC project is bovendien een goed visitekaartje voor maatschappelijk verantwoord ondernemen of een voorbeeldproject op het gebied van duurzaam bouwen.

De oplevering biedt een goede gelegenheid om toekomstige gebruikers van het bouwwerk te informeren over FSC. Betrek hen bij de oplevering en neem FSC gerelateerde informatie op in brochures en gebruikershandleidingen.

Als een werk conform bestek is uitgevoerd door een FSC gecertificeerde aannemer of als projectcertificering heeft plaatsgevonden, kan in de communicatie (zoals brochures en persberichten) het FSC logo worden gebruikt. Gecertificeerde bedrijven nemen hiervoor contact op met hun certificeerder. Wil u als architect of opdrachtgever communiceren over het gebruik van FSC gecertificeerd hout in uw project(en), neem dan zeker contact op met FSC België.

Koppel ervaringen zo veel mogelijk terug naar FSC België, zodat we andere organisaties nog beter

kunnen adviseren. Foto's en informatie over uw voorbeeldprojecten – groot én klein – zijn ook steeds welkom, onder andere voor onze projectendatabank. Deel kennis en ervaring ook met collega's en vakgenoten buiten de organisatie. Want een goed voorbeeld doet volgen!

www.goedhoutproject.be

toont Nederlandse & Belgische bouwprojecten, waarin hout met het keurmerk van *Forest Stewardship Council* is toegepast.

Doel van de website is om bezoekers inspiratie en informatie te bieden over de toepassing van verantwoord hout in de bouw en zo gebruik van verantwoord hout te stimuleren.

Heeft u ook een project gerealiseerd waarin FSC hout gebruikt werd? Aarzel dan niet het ons aan te melden voor publicatie op deze website.

Onderhoud en renovatie

Met de oplevering van een nieuw project is het verhaal nog niet af. Ook in het beheer (onderhoud) en bij renovatie kan structureel gekozen worden voor de toepassing van FSC gecertificeerde producten.

Integreer de toepassing van FSC hout – voor zover nog niet gedaan – dus ook in beleid en standaard programma's van eisen op dit gebied.

Beleid

Na de oplevering is het ook tijd voor terugkoppeling en evaluatie binnen de eigen organisatie. Wat kan er de volgende keer beter?

Een volgend FSC project zal in ieder geval soepeler verlopen, omdat routines verder zijn aangepast, de contacten met leveranciers zijn geoptimaliseerd en aandacht voor FSC op alle niveaus vanzelfsprekend is geworden.

Destilleer als organisatie leerpunten uit de ervaringen en gebruik deze om de toepassing van FSC hout nog beter te verankeren in beleid. Denk vooruit en definieer nieuwe doelstellingen en nieuwe projecten.

Een succesvol project kan de aanleiding zijn om de FSC ambities aan te scherpen: was nu niet alle hout FSC gelabeld, dan kan het volgende keer misschien wel? Die ambities kunnen bijvoorbeeld worden vastgelegd in een (nieuw) convenant of aangescherpte meerjarenplanningen.

Kijk daarnaast naar de mogelijkheden om protocollen op te stellen of aan te passen en de interne communicatie te verbeteren.

© Bob Huysmans

Jadimex

Speciaalzaak in duurzaam HOUT

www.jadimex.be

Jadimex bvba
Tiensesteenweg 225 • 3360 Lovenjoel
T 016 46 19 61 • info@jadimex.be

CHECKLIST : EN DAN...

Voor alle betrokken partijen:

- Genereer bij oplevering publiciteit voor het project, de FSC doelstellingen, de eigen organisatie en de succesvolle samenwerking met de andere betrokken partijen
- Gebruik een succesvol project bij interne communicatie, ook om nog meer draagvlak te genereren
- Koppel ervaringen terug naar FSC België
- Deel kennis en ervaring met collega's en vakgenoten buiten de organisatie
- Denk vooruit: definieer nieuwe doelstellingen en nieuwe projecten

Voor opdrachtgevers:

- Betrek gebruikers bij de oplevering en grijp dit moment aan om hen te informeren over de gerealiseerde ambities en de algemene FSC doelstellingen
- Neem FSC gerelateerde informatie op in brochures en gebruikershandleidingen
- Evalueer de ervaringen met het project en gebruik leerpunten om beleid en protocollen te optimaliseren
- Integreer de toepassing van FSC hout – voor zover nog niet gedaan – in het beheer (beleid onderhoud en renovatie)

Voor architecten:

- Gebruik gerealiseerde projecten met FSC hout in uw communicatie om anderen te sensibiliseren.
- Koppel ervaringen terug naar FSC België

© FSC AC

FOCUS - Grond, wegen en waterbouw -

Hoewel projecten in de grond-, wegen- en waterbouw (GWW) ook dezelfde stappen doorlopen als hiervoor beschreven, is het toch nuttig om aan deze sector wat meer aandacht te geven. Immers, door de specifieke aard van de werken – en de benodigde volumes en secties aan hout-producten – kunnen extra tips en informatie zeer welkom zijn.

© FSC BE -écluse d'Ivoz-Ramet

© FSC BE -écluse d'Ivoz-Ramet

Beleid

Vaak wordt er in de GWW gebruik gemaakt van tropisch hardhout van een hoge duurzaamheidsklasse. Dergelijke houtsoorten hebben immers van nature de duurzaamheid mee gekregen om te weerstaan aan de mogelijke aantastingen waarmee deze toepassingen geconfronteerd worden. Daar deze houtsoorten echter vaak afkomstig zijn uit regio's waar de nood aan duurzaam bosbeheer cruciaal is is het FSC label hier meer dan op zijn plaats.

Ontwerp

Gezien de aard van de toepassingen gaat het meestal om vrij grote volumes hout, ook in vrij grote afmetingen naar dikte en lengte, waarvoor logischerwijze ook veel en grote bomen nodig zijn.

Ook trachten meer en meer exportlanden de export van stammen of grote secties te beperken, om zo meer 'toegevoegde waarde' in het land van herkomst te creëren.

Daar waar tot voor kort het aanbod aan FSC gelabeld tropisch hardhout voor dergelijke toepassingen nog vrij schaars was, kwam hier de laatste jaren alvast positieve verandering in. Onder meer door de opmars van FSC boscertificering in tropisch Afrika. Dit neemt echter niet weg dat het nog steeds aangewezen is om rekening te houden met een iets langere levertermijn.

Door reeds in de ontwerp- en planfase hiermee rekening te houden, kan men echter de toepassing van FSC gelabeld hout aanzienlijk vereenvoudigen.

Hierbij alvast enkele zeer concrete tips:

- Ga tijdig na of de benodigde houtsecties en houtsoorten op de markt beschikbaar zijn, en zoek waar nodig tijdig naar alternatieven.

- Sta open voor eventueel minder gekende houtsoorten, met gelijkwaardige eigenschappen, die ook geschikt zijn voor de door u beoogde toepassing.

- Sta het gemengd gebruik van diverse houtsoorten met gelijkaardige eigenschappen door mekaar toe. Steeds vaker komen bepaalde houtpartijen op de markt met een bepaalde set van eigenschappen, maar een mogelijk wisselende samenstelling naar houtsoorten. Kleine esthetische verschillen – daar waar ze voorkomen – vervagen wanneer het hout onbehandeld de tand des tijd doorstaat.

- Vermijd tijdens de ontwerpfase het overdimensioneren van de houten elementen. Uiteraard moet de veiligheid (draagkracht, sterkte, ...) gerespecteerd worden, maar door hierin te ver te gaan, worden vaak onnodig dikke houtsecties of onnodig grote houtvolumes gevraagd.

- Door bepaalde eenvoudige aanpassingen aan een ontwerp, die de blootstelling aan ontbering verminderen, kan men vaak de benodigde duurzaamheidsklasse milderden. Wanneer hout met een iets lagere duurzaamheidsklasse in aanmerking komt, betekent dit vaak ook een kostenbesparing.

- In sommige gevallen kan men ook gebruik maken van hout van lagere duurzaamheidsklasse, bijvoorbeeld wanneer het project geen lange levensduur beoogt of wanneer het hout zich permanent onder de waterlijn bevindt.

Bestek & aanbesteding

Indien het bestek enige flexibiliteit geeft, bijvoorbeeld en vooral naar de in aanmerking komende houtsoorten, dan kan het voor een uitvoerder een pak eenvoudiger zijn om hierop in te gaan. Ook aan te raden is om de termijn tussen offerte aanvraag en gunning zo klein mogelijk te houden en (indien nodig) de termijn tussen gunning en uitvoering zo lang mogelijk te maken. Wanneer bedrijven immers intekenen op een bestek doen ze dit vaak op basis van de huidige marktmogelijkheden. Indien de gunning hier vlug op volgt, zijn deze marktmogelijkheden vaak nog dezelfde, en kan de aannemer het beoogde materiaal inslaan. Komt de gunning later, dan kan het zijn dat de marktmogelijkheden gewijzigd zijn.

Indien in dergelijke gevallen voldoende tijd gegund wordt aan de aannemer dan is deze wellicht ook in staat – om zelfs bij een gewijzigde marktsituatie – toch aan een gelijkwaardig aanbod te geraken. Opnieuw kan enige flexibiliteit hierbij de succesvolle uitvoering met FSC hout bespoedigen.

Uitvoering

Net zoals bij alle FSC projecten is het cruciaal dat er gewerkt wordt met FSC Chain of Custody gecertificeerde bedrijven. Steeds meer aannemers uit de waterbouw en/of infrastructuursector hebben reeds een FSC CoC certificaat, en anderen zijn wellicht te motiveren wanneer ze het belang voor de opdrachtgever hiervan inzien.

En dan?

Indien u als opdrachtgever een succesvol FSC project afrondt, kan dit de uitgelezen kans zijn om hierover ook te communiceren. En wat leent zich beter dan projecten die 'publiekelijk toegankelijk' zijn. Zoals steeds kan de communicatie gebeuren op of rond de realisatie, maar evengoed in artikels of infokanalen die zich hiertoe lenen.

Foto's onder:

P 39-40: Tomorrowland 2014 © Arne Quinze

P 40 rechts: Duinenconstructie © Quintelier

Focus - FSC interieurtoepassingen -

Vele opdrachtgevers denken aan FSC hout voor hun buiten- en bouwtoepassingen, en staan er niet of nauwelijks bij stil dat ook bij de verdere afwerking van een gebouw een aardige hoeveelheid hout gebruikt wordt in diverse interieurtoepassingen. In dit korte hoofdstuk wordt specifiek aandacht gegeven aan de meest relevante interieur-toepassingen in hout of met belangrijke houten componenten.

© ARTICO INTERIEUR

© P AR-KY

Maatwerk

Diverse gecertificeerde bedrijven, waaronder schrijnwerkers en interieurbouwers, kunnen een hele resem aan binnenhuistoepassingen op maat vervaardigen.

Denk maar aan allerhande binnenschrijnwerk, meubilair op maat tot het volledig afwerken van een interieur op maat.

Houten binnenvloeren

Het aanbod aan houten binnenvloeren van diverse types parket, plankenvloer tot laminaat met het FSC label is al ruim, zowel bij de vakhandel als bij doe-het-zelfzaken. Zeker wanneer de opdrachtgever enige flexibiliteit aan de dag legt, en bijvoorbeeld niet specifiek die ene tropische houtsoort in parket wil, is er veel mogelijk.

Binnenschrijnwerk

Kiezen voor FSC hout voor binnenschrijnwerk toepassingen zoals trappen, binnendeuren, wanden, plafonds, plinten of lijstwerk is vandaag vrij vlot mogelijk. Soms kan het wat zoeken zijn naar de juiste leverancier of schrijnwerker, maar het aanbod én de aanbieders zijn te vinden.

Andere foto- Bart

Behang

Tekst Bart

Nis aut ute landucium adi nonesequam hariae re, omnis aut aut qui quisque estiaestiis dolecto idior aruntota dolores earibus andandelit pero eos dem. Nam fugia nonsequis dunt, simagni modiciam, vel moluptatis arum id magnime nes cones et qui andi

Interieurinrichting: van woning tot winkel

Steeds meer interieurinrichters, schrijnwerkers en projectontwikkelaars kunnen een totaalinrichting met FSC label aanbieden, en dit zowel voor woningen, als voor kantoren en winkelinrichting.

Probeer als opdrachtgever zeker niet te vlug tevreden te zijn, en zorg ervoor dat de uitvoerders enerzijds hun best doen om FSC producten te vinden en anderzijds dat ze hiervoor ook de nodige tijd en flexibiliteit krijgen.

© Grandeco Wallfashion Group

Foto
FSC behang
opgevraagd

Meubilair

Het aanbod aan standaard meubilair voor woningen of kantoren stijgt ook zienderogen. Nu reeds zijn al diverse meubelfabrieken FSC CoC gecertificeerd en in staat om FSC meubelen aan te leveren, en vele anderen zijn hier volop mee bezig. Niet verwonderlijk zit ook het aanbod aan FSC gelabelde meubelen in gespecialiseerde meubelzaken in de lift.

Wat en waar

- Indien u concreet op zoek bent naar FSC gelabelde interieurtoepassingen, neem dan zeker eens een kijkje op www.ikzoekFSC.be Hier vindt u steeds een actueel aanbod op de Belgische markt.
- Mogelijks kan het bestaande aanbod ook als argument gebruikt worden naar een niet-gecertificeerde leverancier, en hem ook aanzetten tot FSC certificering.

theuma
doors & frames

Passion EBC-lakdeur
De meest duurzame deur ter wereld:

- Gemaakt van FSC®-gecertificeerd hout
- Energiesuinig productieproces: 66% minder energieverbruik ten opzichte van UV-lakdeuren
- Geproduceerd met 100% hernieuwbare energie, waaronder energie uit ons eigen zonnepanelenpark

Kijk voor meer informatie over onze unieke, duurzame deur op www.theuma.be

FSC Convenant – ondersteuning in uw engagement–

Uw bedrijf, organisatie of bestuur wil een duidelijke keuze maken voor verantwoord houten papiergebruik? Via het 'FSC convenantsysteem' kan u vorm geven aan uw engagement én u in de praktijk laten ondersteunen.

© WWW.HALLERBOS.BE

De reden op de achtergrond

Jaarlijks verdwijnt meer dan 13 miljoen hectare bos, grotendeels in de tropen. Ook in gematigde en boreale streken staan bossen vaak onder grote druk. Dit terwijl bossen van levensbelang zijn. Niet enkel voor dieren en planten is het bos onmisbaar, ook voor vele mensen. Zo is naar schatting 90% van de 1.2 miljard mensen die in extreme armoede leven op een of andere manier direct of indirect afhankelijk van bossen. Slecht of onverantwoord bosbeheer is in vele gevallen een belangrijke oorzaak. Bovendien draagt onverantwoord bosbeheer bijna voor een kwart bij aan de emissie van broeikasgassen.

De oplossing

Het kan echter anders, namelijk door gebruik te maken van hout- en papierproducten afkomstig uit verantwoord bosbeheer. Er is niets fout met het gebruik van hout en papier, want het gaat om een natuurlijke, perfect hernieuwbare grondstof. Voorwaarde is wel dat het afkomstig is uit verantwoord bosbeheer. Het label van de Forest Stewardship Council kan deze garantie geven: het FSC label biedt de zekerheid dat het hout of het hiervan afgeleide product afkomstig is uit verantwoord bosbeheer. Onder het FSC systeem wordt het bosbeheer strikt gecontroleerd op basis van strenge sociale, ecologische en economische eisen. Door voor producten met dit FSC label te kiezen, kan men bijdragen in het behoud en het verantwoorde beheer van de bossen wereldwijd.

Dankzij U

Door het ondertekenen van een convenant engageert men zich tot een verantwoord gebruik van houtproducten en papierproducten. Organisaties, instellingen en bedrijven kunnen op deze manier mee helpen streven naar een meer duur-

zame samenleving, waarin mens en milieu met elkaar in evenwicht zijn. Een convenant kan voor ondertekenaars een praktisch middel zijn om de eigen doelstelling, bijvoorbeeld in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, in de praktijk om te zetten. In een convenant legt men vast welke doelen men stelt ten aanzien van het toepassen van FSC hout en verantwoord papiergebruik in de organisatie, en dit binnen een bepaald tijds kader. Het convenant is ambitieus maar ook realistisch, en wil vooral een duidelijk signaal geven aan de hout- en papiermarkt: vraag creëert aanbod, en dus is elk convenant een stimulans voor meer duurzaam beheerde bossen.

Voor wie?

Elk bedrijf, organisatie of overheid kan een FSC convenant afsluiten met FSC België. > *Meer info en concrete voorbeelden op www.FSC.be*

Voor welke producten?

Een FSC convenant kan worden afgesloten voor alle papier- en houtproducten. Meestal wordt er gekozen voor een convenant dat beide productgroepen insluit, wanneer dit niet relevant is voor een bepaalde organisatie kan steeds voor een enkel convenant worden gekozen.

Voor welk engagement?

Door een FSC convenant te ondertekenen streeft een organisatie ernaar zijn verantwoord papier- en houtgebruik te maximaliseren. Uiteraard wordt hierbij rekening gehouden met de economische realiteit en haalbaarheid. Belangrijk hierbij is dat er vooruitgang wordt geboekt doorheen de tijd, op een realistische en significante manier.

Een convenant op maat

Geen twee bedrijven of instellingen zijn dezelfde. Daarom wordt een FSC convenant steeds op maat van het bedrijf, organisatie of overheid opgesteld. Elke partner heeft zijn eigen kenmerken en mogelijkheden en het is belangrijk hiermee rekening te houden.

Concreet

Indien u interesse heeft in een FSC convenant, of graag wat extra informatie wenst, kan u steeds contact opnemen met FSC België. We zullen u zo snel mogelijk verder informeren. Bij een eerste gesprek worden de mogelijkheden van een FSC convenant op een rijtje gezet.

Convenanten anders hieronder oplijsten?

© FSC BE- Meerdaalwoud

UW SPECIALIST IN WATERBOUW - OMGEVINGSWERKEN - HARDHOUT

Activiteiten:

- Verkoop en verwerking van hardhout (materialen voor water- en tuinbouw, stadsmeubilair, ...)
- Leveren en plaatsen van hardhouten constructies (bruggen, vlonders, steigers, ...)
- Onderhoud en herstelling van waterlopen
- Aanleg en onderhoud van openbare ruimtes

Quintelier NV is sinds 1976 een gevestigde waarde in de wereld van de waterbouw. Daarnaast zijn we gespecialiseerd in hardhout en richten we ons voornamelijk tot de professionele afnemers zoals de aannemers, de tuinaanleggers en de handelaars. Met onze 2 vestigingen in Vlaanderen en Wallonië staan wij garant voor een efficiënte dienstverlening over het gehele land.

QUINTELIER NV

Hoogveld 27
9200 Dendermonde
Tel 052 / 22 50 80
Fax 052 / 22 52 61
Mail info@quintelier.biz

Erkend verdeler van
FSC en PEFC gecertificeerd hout.

www.quintelier.biz

